

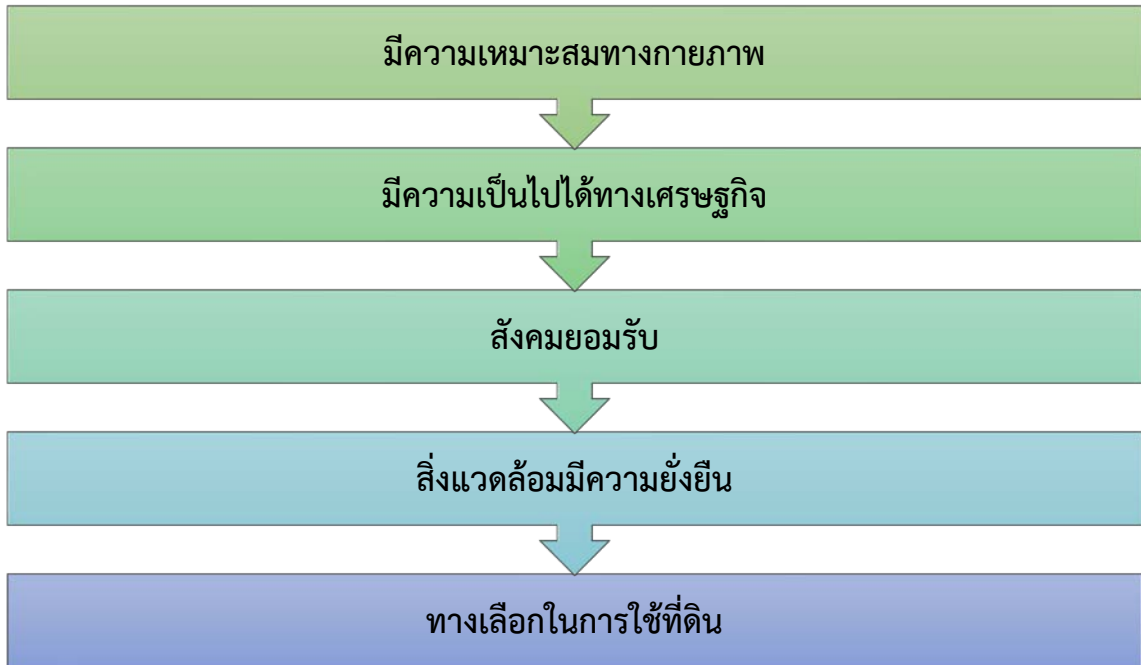
แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลถ้าสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
ธันวาคม
2563

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-7
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-10
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรดิน	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน	6-1
	6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
	6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
	6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
	6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
	6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-10
	6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-11
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
	7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
	7.2 ตัวชี้วัด	7-1
	7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
	7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
	7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
	7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-6
	เอกสารอ้างอิง	อ1
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
	ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2532-2561	2-8
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-10
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562	2-13
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562	2-14
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562	2-16
2-6 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562	2-18
2-8 รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2562	2-19
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-6
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-12
3-4 สมบัติดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-14
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-19
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5-5
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-8
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-10

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-4
2-2	ความลาดชัน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-5
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-6
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-9
2-5	สมดุขของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-9
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-12
2-7	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2-14
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-3
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-4
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-5
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-7
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-8
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-16
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-17
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	3-20
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	4-7
4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	4-8
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	6-9
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	6-10
7-2	ลำน้ำสาขาต่างๆ	7-7

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค้ำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพหุกรรมปฏิวัติวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“วัดเก่าถ้ำสิงขร ออนซอน คลองน้ำใส”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลถ้ำสิงขร เป็นหนึ่งในแปดตำบลของอำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของอำเภอศรีรัฐนิคม ห่างจากอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 47,631 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลท่ากระดาน
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลท่าเนียบ, ตำบลบางเดือน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลบางเดือน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลย่านยาว, ตำบลท่าเนียบ

ตำบลถ้ำสิงขรมีถนนลาดยาง 8 สาย

สาย ก.ม.40 - สำนักสงฆ์ควนทอง (1,500 เมตร)
สาย ก.ม.38 - ควนทั้ง (10,000 เมตร)
สายโรงเหล้า - บางพระ (10,000 เมตร)
สาย ก.ม.35 - วัดถ้ำสิงขร (2,450 เมตร)
สายสุราษฎร์ - ตะกั่วป่า (หมายเลข401) (10,000 เมตร)
สาย ก.ม.36 - คลองน้ำใส (2,500 เมตร)
สาย ก.ม.33 - บ้านหินใหญ่ (1,000 เมตร)
สาย ก.ม. 31 - บางนารายณ์ (1,000 เมตร)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านฉมัน	หมู่ที่ 6 บ้านต้นมะพร้าว
หมู่ที่ 2 บ้านท่าตัน	หมู่ที่ 7 บ้านควนสมานมิตร
หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำสิงขร	หมู่ที่ 8 บ้านควนไทยเจริญ
หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งดอน	หมู่ที่ 9 บ้านบ่อน้ำผุด
หมู่ที่ 5 บ้านเขาน้อย	หมู่ที่ 10 บ้านร่มจิตต์

(ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอศรีรัฐนิคม เมษายน 2551)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ตำบลถ้ำสิงขร มีประวัติการจัดตั้งมานานกว่า 200 ปีมาแล้ว แต่เดิมเป็นตำบลเล็กๆ ขึ้นอยู่กับอำเภอท่าโรงช้าง (อำเภอพุนพินในปัจจุบัน) มีผู้ปกครองคนแรกคือ ขุนนิเวศ

ชื่อตำบลถ้ำสิงขร ตั้งตามชื่อบ้านถ้ำสิงขร ปัจจุบัน คือ หมู่ที่ 3 ของตำบล ตั้งตามลักษณะโดดเด่นของสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา คือ เขาวัดถ้ำสิงขร ซึ่งมีถ้ำโบราณที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง

ที่ฝาผนังถ้ำประดับด้วยเครื่องลายครามสมัยโบราณและภาพวาดฝาผนัง อันเป็นจิตรกรรมที่ต้องอนุรักษ์ ข้างในถ้ำมีพระประธานองค์ใหญ่ ชาวบ้านเรียกว่า "พระมาลัย" ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวตำบล ถ้ำสิงขรและใกล้เคียง หน้าถ้ำเป็นที่ประดิษฐานพระเจดีย์โบราณสมัยศรีวิชัย ด้านใต้เป็นถ้ำน้ำมีสายน้ำ ไหลผ่านทะลุไปลำคลองบางนารายณ์ มีหินงอกหินย้อยที่สวยงามมาก

บ้านถ้ำสิงขร ตามประวัติความเป็นมามีเรื่องเล่ากันว่า เป็นบ้านเก่าแก่ มีอายุการจัดตั้ง แต่ตอน ปลายสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี นับจนถึงปัจจุบันนี้ประมาณ 1,000 ปีเศษ มีคำกลอน อ้างอิงที่เชื่อถือ ได้ดังนี้

"นิรทุกข์ยุคสมัย สุโขทัยราชธานี
ไพร่ฟ้าข้าบุรี สานดีสุขทุกทิศา
เจ้าฟ้ายุวราช เสด็จประพาสเมืองไชยา
มันหมายจะมุ่งหน้า นครศรีฯบุรีรัมย์
มาถึงแม่น้ำใหญ่ แลน้ำใหญ่แสนเหมาะสม
ไร่นาป่าอุดม มีภูผาน้ำแห่นหวง
ขบวนเรือกษัตริย์หนุ่ม หลงไหลลุ่มน้ำพุมดวง
คู่กับแม่น้ำหลวง คิดตั้งรัฐข้างศิริ"

คำว่า "คิดตั้งรัฐข้างศิริ" ทำให้คนรุ่นหลัง จับใจความได้ว่า ยังเป็นป่าเขา มีคนอาศัยเป็นส่วนน้อย และเท่าที่สืบค้นหาได้ มีเพียง 6 ครัวเรือน ที่เอยชื่อถึงก็คือ ครอบครัวของคุณตาขาวสังข์และคุณตาขาวยี่ สองคุณตาพี่น้องนี้ได้มาบุกเบิกสร้างที่ทำมาหากินก่อนบุคคลอื่น ขณะที่ยังมีหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อได้ คือ ที่นาของคุณตาทั้งสอง ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า นาขาวสังข์และนาขาวยี่ โดยนาของคุณตาขาวสังข์อยู่ทางทิศเหนือของเขาถ้ำนาของคุณตาขาวยี่อยู่ทางทิศใต้ โดยที่นาสองแห่งนี้อยู่ห่างกันประมาณ 1,000 เมตร ลูกหลานเหลนของตาขาวสังข์และตาขาวยี่ ก็สืบทอดกันมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน มีครอบครัวในบ้านถ้ำ จำนวน 63 ครัวเรือน มีเนื้อที่ทำกินประมาณ 27 ตารางกิโลเมตรเศษ ชาวบ้านประกอบอาชีพทางการ เกษตรเป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่เป็นพืชหลักของชาวบ้านคือ สวนยางพารา ปาล์ม และสวนผลไม้

หลังจากนั้นไม่นาน องค์สมเด็จพระเจ้าฟ้ายุวราช แห่งกรุงสุโขทัย ได้เสด็จประพาสเมืองไชยา และได้เสด็จเลียบมาที่บ้านถ้ำ ได้ทรงทอดพระเนตรหมู่บ้านแห่งนี้ ทรงเห็นว่าเป็นสถานที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสม มีทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ประกอบกันอยู่ใกล้แม่น้ำ คือ แม่น้ำพุมดวง จึงทรงพระราชดำริ ให้สร้างวัดขึ้นตรงนี้ ชื่อว่า วัดถ้ำสิงขร สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

ขนบธรรมเนียมประเพณีของบ้านถ้ำสิงขร ที่มีมาแต่โบราณและอนุรักษ์สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน คือ ประเพณีสงกรานต์ในถ้ำสิงขร ซึ่งมีประวัติเล่าสืบต่อกันมาว่า สมัยแรกเริ่มตั้งวัด ชาวบ้านถ้ำและใกล้เคียงให้ความเคารพนับถือพระพุทธรูปในถ้ำมาก จึงชวนพี่น้องลูกหลานเข้าไปกราบไหว้ และกำหนด เป็นประเพณีทำกันทุก ๆ ปี ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 5 ถึงวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ให้มีการทำบุญ ฟังเทศน์ ที่วัด จัดข้าวปลาอาหารมาถวายพระเป็นกรณีพิเศษ กับทั้งให้มีการสงฆ์ พระในถ้ำ โดยเชื่อกันว่าการทำตามประเพณีดังกล่าวเป็นการช่วยลูกหลานให้มีความสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติภัยทั้งปวงมีความอยู่ดีมีสุข

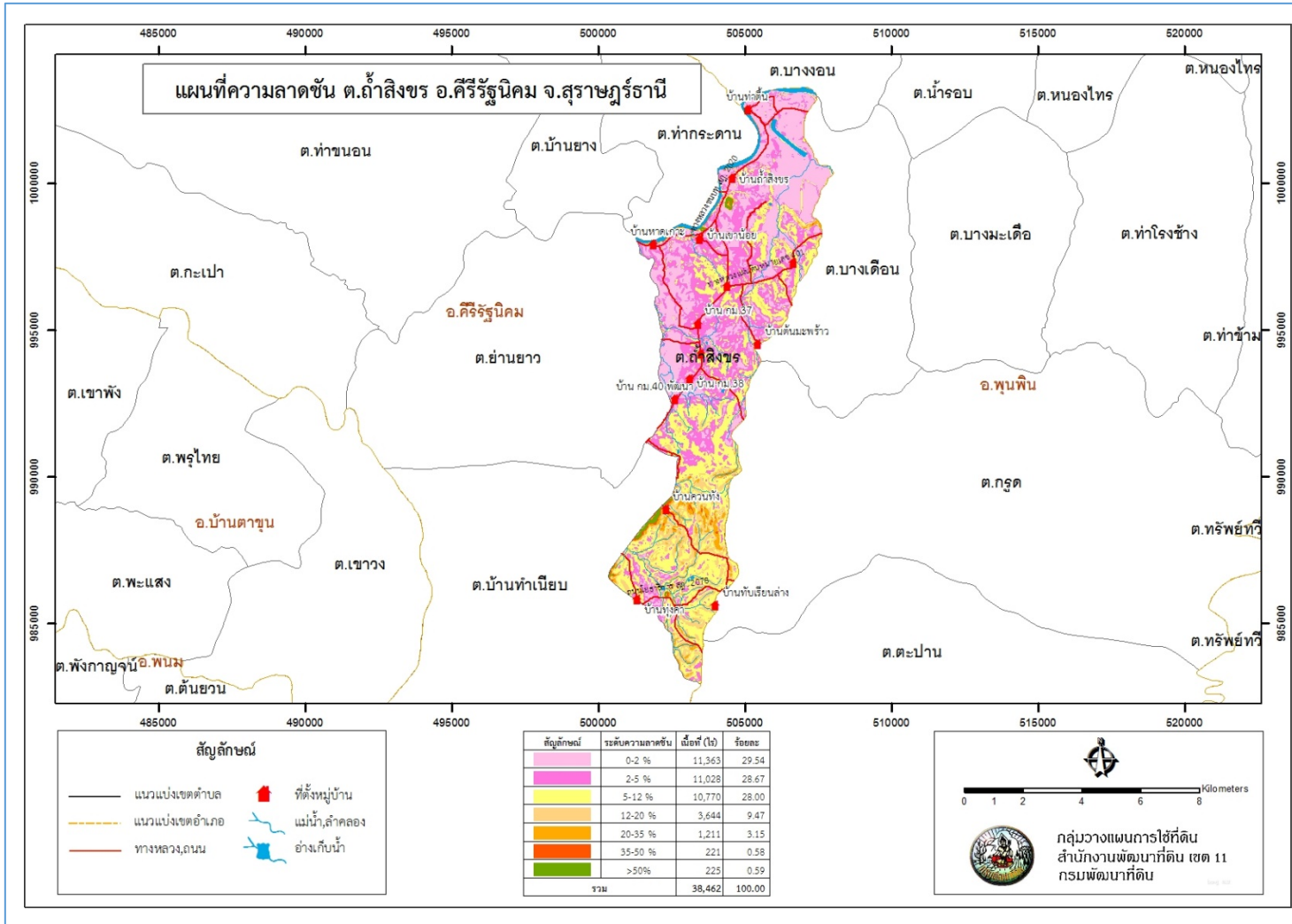
ภายหลังต่อมาชาวบ้านเห็นว่ามีความอยู่ดี มีสุขกันทั่วหน้า จึงให้มีการบวงสรวง ขอพรจาก พระพุทธรูปในถ้ำ เป็นประจำทุกปี และกำหนดเอาวันพฤหัสบดี ที่ 2 ของเดือน 6 เป็นวันขึ้นบวงสรวง สิ่งที่มีในพิธีการบวงสรวงก็มี มโนราห์รำถวาย นิมนต์พระมาเจริญพระพุทธมนต์ จัดให้มีรับบายศรี ได้ เวลาผู้ทำหน้าที่เป็นหมอ ก็ออกซื้อบนบานสานกล่าว ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในถ้ำช่วยขจัดสิ่งชั่วร้ายให้หายไป คุ่มครองลูกหลาน ให้อยู่เย็นเป็นสุขสืบไปโดยทำกันมาเป็นเวลา 400 - 500 ปีมาแล้ว และยังคงรักษา ประเพณีนี้มาจนถึงปัจจุบัน

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของตำบลถ้ำสิงขร พบว่ามีความสูงจากระดับทะเลปานกลาง .15-217 เมตรลักษณะพื้นที่ค่อยลาดเอียงจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือ และค่อยลาดเทลงสู่แม่น้ำพุมดวง โดยทางทิศ ใต้และทิศตะวันออกของพื้นที่ตำบล มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ถัด ลงมา มีลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ พบบริเวณตอนกลาง ของพื้นที่ตำบล และลักษณะพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ พบ บริเวณด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือของพื้นที่ตำบล (รูปที่2-2 และรูปที่2-3)

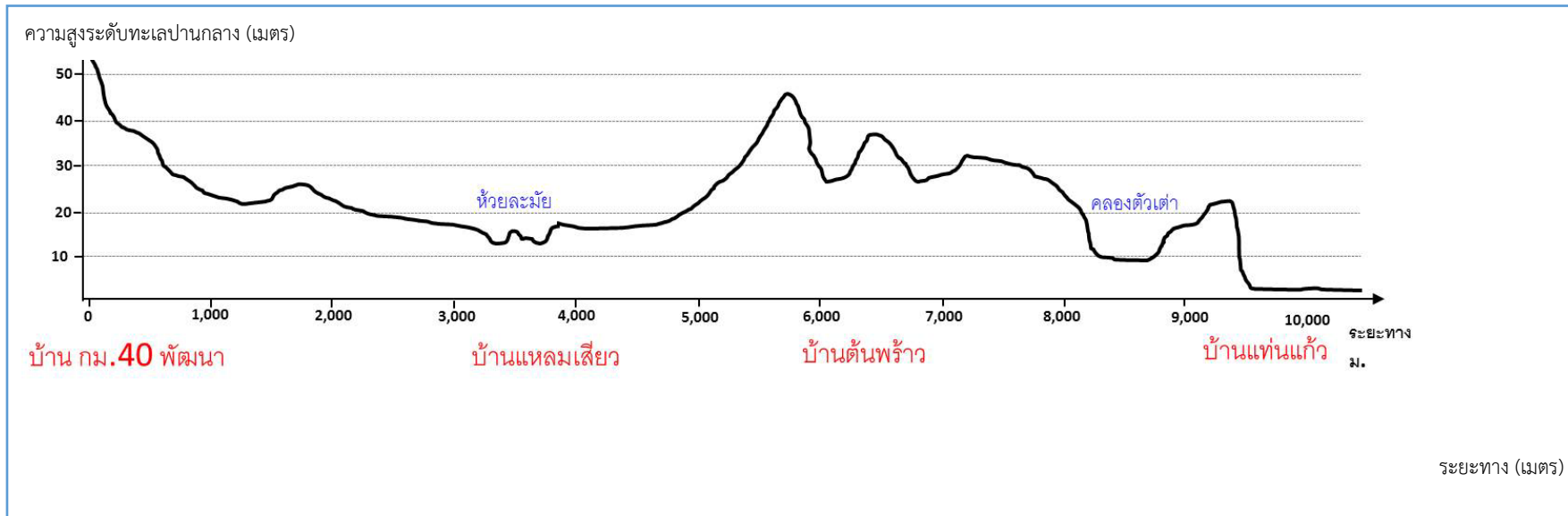
แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลลำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ใช้ข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532 - 2561) ของสถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะอากาศของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามาจากมหาสมุทรอินเดีย และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 2 ฤดู ดังนี้

ฤดูฝน เป็นช่วงฤดูฝนที่ยาวนาน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนธันวาคม รวม 8 เดือน แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก เริ่มตั้งแต่ประมาณต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนกันยายน เป็นระยะเวลา 5 เดือน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ช่วงที่ 2 เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนธันวาคม เป็นระยะเวลา 3 เดือน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย และมีพายุหมุนเขตร้อนอยู่เป็นประจำ ประกอบกับพื้นที่อยู่ใกล้กับอ่าวไทยและไม่มีภูเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนเต็มที่ ทำให้เป็นช่วงที่มีฝนตกหนาแน่น

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมกราคมถึงปลายเดือนเมษายน ในช่วงนี้มีฝนตกน้อยลง อุณหภูมิมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

2.5.3 อุณหภูมิ

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.9 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.2 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,638.8 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 156 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 286.2 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 156 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝนพบว่า มีฝนอยู่ในช่วง 1,800-2,000 มิลลิเมตร

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศสุราษฎร์ธานี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคาย

ระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมมูลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนมีนาคมถึงปลายเดือนมกราคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนมกราคม และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมกราคมถึงกลางเดือนมีนาคม

(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ

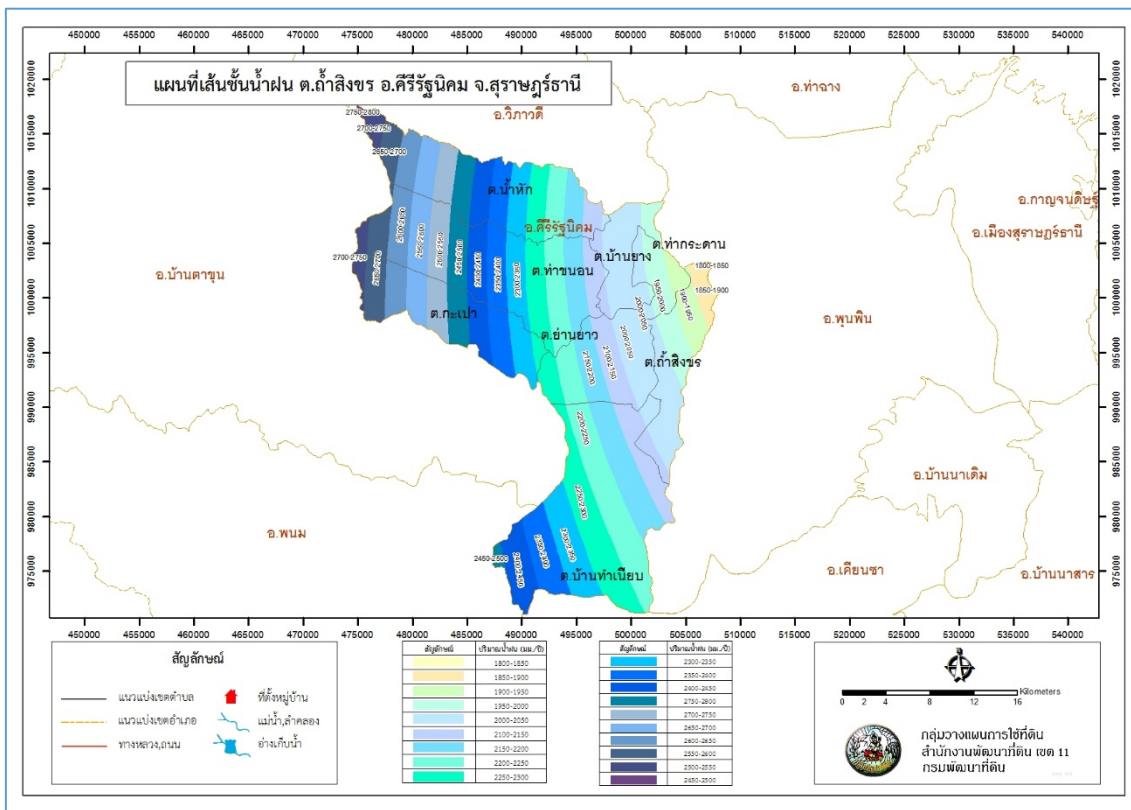
เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	21.8	31.2	25.9	82.0	70.6	7.0	110.4	62.6
ก.พ.	21.7	32.8	26.7	79.0	19.3	2.6	120.4	18.7
มี.ค.	22.5	34.4	27.7	77.0	72.1	5.3	146.6	63.8
เม.ย.	23.8	35.3	28.5	78.0	86.9	8.2	136.5	74.8
พ.ค.	24.2	34.6	28.0	83.0	163.0	17.0	128.0	120.5
มิ.ย.	24.0	33.8	27.8	82.0	130.4	14.8	111.9	103.2
ก.ค.	23.7	33.2	27.3	83.0	137.1	16.7	114.1	107.0
ส.ค.	23.6	33.2	27.2	83.0	131.8	16.7	120.0	104.0
ก.ย.	23.5	32.7	26.9	84.0	162.6	18.7	106.2	120.3
ต.ค.	23.5	32.0	26.6	87.0	214.6	18.8	102.3	140.9
พ.ย.	23.3	30.8	26.3	87.0	286.2	17.0	90.0	153.6
ธ.ค.	22.6	30.2	25.8	86.0	164.2	13.0	91.5	121.1
รวม	-	-	-	-	1,638.8	155.8	1,377.8	1,190.5
เฉลี่ย	23.2	32.9	27.1	82.6	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

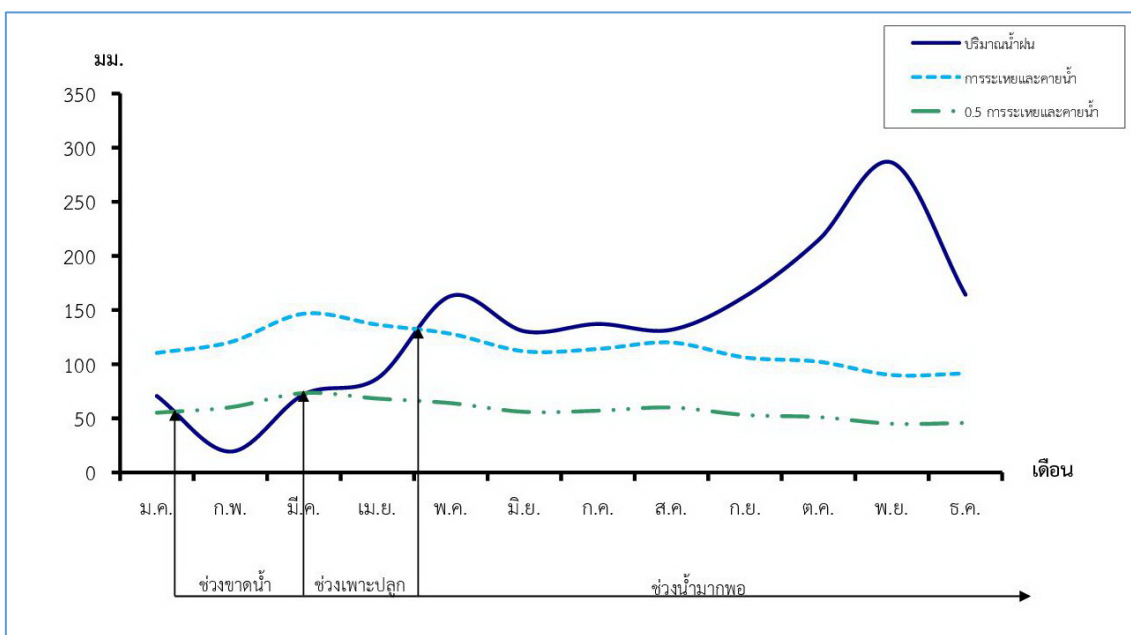
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 35,022 ไร่ หรือร้อยละ 91.06 ของพื้นที่
 - 2) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 198 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของพื้นที่
 - 3) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,026 ไร่ หรือร้อยละ 2.66 ของพื้นที่
 - 4) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,306 ไร่ หรือร้อยละ 3.40 ของพื้นที่
 - 5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 910 ไร่ หรือร้อยละ 2.37 ของพื้นที่
- (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A	พื้นที่เกษตรกรรม	35,022	91.06
A100	นาร้าง	31	0.08
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	823	2.14
A301	ไม้ยืนต้นผสม	20	0.05
A302	ยางพารา	25,846	67.20
A303	ปาล์มน้ำมัน	6,928	18.01
A305	สั๊ก	32	0.08
A307	สนประดิพัทธ์	3	0.01
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	15	0.04
A401	ไม้ผลผสม	895	2.33
A403	ทุเรียน	237	0.62
A403/A420	ทุเรียน/กลางสาด ลองกอง	28	0.07
A404	เงาะ	10	0.03
A404/A420	เงาะ/กลางสาด ลองกอง	9	0.02
A405	มะพร้าว	18	0.05
A405/A420	มะพร้าว/กลางสาด ลองกอง	3	0.01
A411	กล้วย	26	0.07
A419	มังคุด	17	0.04
A422	มะนาว	3	0.01
A502	พืชผัก	78	0.20
F	พื้นที่ป่าไม้	198	0.51
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	198	0.51

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,026	2.66
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	601	1.56
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	246	0.64
M201	พื้นที่ลุ่ม	78	0.20
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	4	0.01
M304	บ่อดิน	24	0.06
M405	พื้นที่ถม	73	0.19
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,306	3.40
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	742	1.93
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	132	0.34
U405	ถนน	150	0.39
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	262	0.68
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	10	0.03
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮ้าส์	3	0.01
U605	สถานีบริการน้ำมัน	7	0.02
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	910	2.37
W101	แม่น้ำ ลำคลอง	498	1.30
W102	หนอง บึง	130	0.34
W201	อ่างเก็บน้ำ	162	0.42
W202	บ่อน้ำในไร่นา	120	0.31
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		38,462	100

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 3,435 คน แยกเป็น ชาย 1,743 คน หญิง 1,692 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 55 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 1,394 ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 68,323.99 บาท ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลถ้ำสิงขร	1,394	1,743	1,692	3,435
หมู่ที่ 1 บ้านฉมัน	56	71	74	145
หมู่ที่ 2 บ้านท่าตีน	60	121	98	219
หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำสิงขร	105	128	130	258
หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งดอน	148	211	185	396
หมู่ที่ 5 บ้านเขาน้อย	182	241	247	488
หมู่ที่ 6 บ้านต้นมะพร้าว	196	203	199	402
หมู่ที่ 7 บ้านบ่อน้ำผุด	132	151	164	315
หมู่ที่ 8 บ้านควนไทยเจริญ	209	217	210	427
หมู่ที่ 9 บ้านทรายขาว	177	228	210	438
หมู่ที่ 10 บ้านร่มจิตต์	129	172	175	347

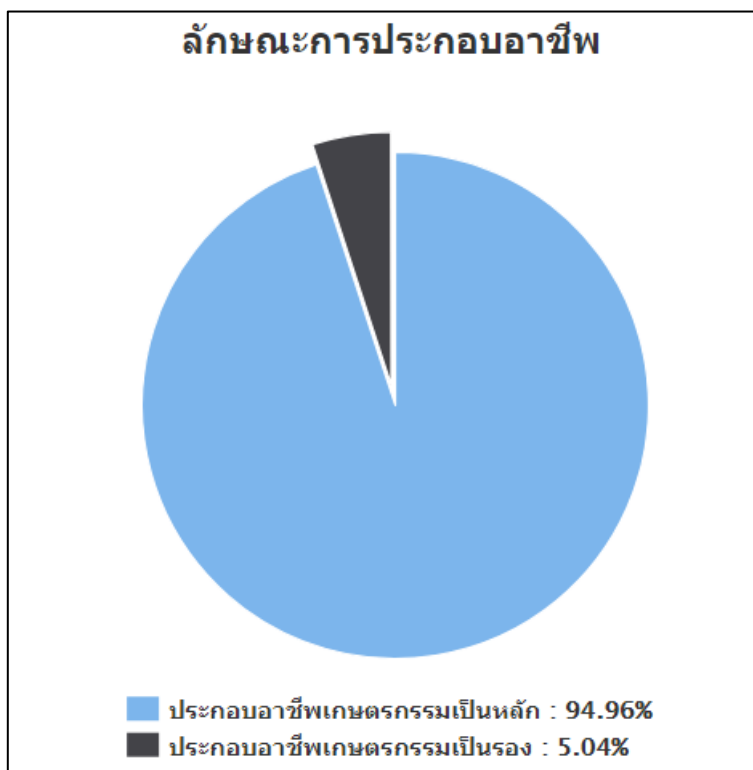
ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. ปี 2562

ตารางที่ 2-4 จำนวน สัตว์เลี้ยงและลักษณะการประกอบอาชีพ
ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	1,051	100.00
- ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	998	94.96
- ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	53	5.04

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2562

รูปที่ 2-7 สัตว์เลี้ยงและไร่นาเกษตร ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) สภาพทั่วไป

ตำบลถ้ำสิงขร เป็นพื้นที่ราบสูง พื้นที่ที่เป็นที่ราบสูงทางด้านทิศใต้ ลาดต่ำมาทางทิศเหนือสู่คลองพุมดวง มีภูเขาหินลูกโดดอยู่ 2 ลูก คือเขาน้อย และ เขาถ้ำสิงขร มีลำคลองสายหลัก อยู่ 2 สาย คือ คลองพุมดวง ไหลผ่าน อำเภอตาขุน,อำเภอศรีรัตนนิคม,อำเภอพุนพิน และมีคลองແຫ່ງเต่าไหลผ่านทั้งตำบล ผ่านหมู่ที่ 9,7,6,4,2,1ไปสู่คลอง พุมดวงมีระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร

3) แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำน้ำ/ลำห้วย 3 สาย

- 1.คลองพุมดวง
- 2.คลองແຫ່ງเต่า
- 3.คลองออก

บึงหนองและอื่นๆ 3 แห่ง

หาดฉมัน	1 แห่ง (หมู่ที่ 1 -2)
หนองแท่นแก้ว	1 แห่ง (หมู่ที่ 4)
ห้วยต่อเสียด	1 แห่ง (หมู่ที่ 7)

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

ประปาหมู่บ้าน	22 แห่ง
บ่อน้ำตื้น	27 แห่ง
ฝายน้ำล้น	7 แห่ง
สระน้ำ	8 แห่ง
บ่อปูนรองรับน้ำฝน	25 แห่ง

4) สถาบันการศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3
- โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง
- โรงเรียนวัดถ้ำสิงขร ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3
- โรงเรียนบ้านต้นมะพร้าวมิตรภาพที่ 91 ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 (ขยายโอกาส ม. 1-3)
- โรงเรียนบ้านบ่อน้ำผุด ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพพระดัดตำบล จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6
- คลินิก จำนวน 2 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 1 แห่ง

6) สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ตำบลถ้ำสิงขร มีสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดเก่าถ้ำสิงขร คลองน้ำใส บ่อน้ำร้อนคลองน้ำใส หนองแท่นแก้ว

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
ลำน้ำ/ลำห้วย	3
บึง/หนอง	3
แหล่งน้ำสร้างเอง	
ประปา	22
บ่อน้ำตื้น	27
ฝายน้ำล้น	7
สระน้ำ	8
บ่อปูนรองรับน้ำฝน	25
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	3
โรงเรียนขยายโอกาส	3
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
คลินิก	2
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	1
สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว	
วัดถ้ำเก่าสิงขร	1
คลองน้ำใส	1
บ่อน้ำร้อนคลองน้ำใส	1
หนองแท่นแก้ว	1

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร 2562

7) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลถ้ำสิงขร จำนวน 10 ราย คือ

1. นายเชิดศักดิ์ ทิ้งกรีด	หมอดินอาสาระดับตำบล
2. นายวิรุฬ ขวัญคุชฎี	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นายวีระ พนัส	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายสุนทร เจียมทิพย์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายวันชัย อนันทศิรี	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายไกรณรงค์ ผุดผ่อง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายหันต์ พีชผล	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายสมพล สรรพา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายกู่เกียรติ พลภักดี	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายอรรถพงษ์ น้อยแดง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน

ที่มา : (กรมพัฒนาที่ดิน, 2562)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ประชากรตำบลถ้ำสิงขร 1,051 ครัวเรือน ถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 23.69 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนตำบลถ้ำสิงขรส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนปาล์ม ยางพารา

9.1) การประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลถ้ำสิงขร ประกอบอาชีพด้านการเกษตร(สวนยางพารา สวนปาล์ม สวนผลไม้) ประมาณ ร้อยละ 80 อีกร้อยละ 20 ประกอบอาชีพ รับจ้าง ข้าราชการ ค้าขาย ปลุกผัก เลี้ยงสัตว์

9.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นรับจ้างทั่วไป รับราชการ รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

9.3) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 168,359 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 68,323 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 134,886 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 54,740 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 33,473 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 13,583 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และ 2-8

(กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

ตารางที่ 2-6 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือน									
ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับอปท. ปี 2562									
อปท.องค์การบริหารส่วนตำบล ถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคใต้									
ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
1	หมู่ที่ 01 บ้าน ฉมัน	56	145	172,267.86	19,882.14	13,230.36	12,321.43	217,701.79	84,077.93
2	หมู่ที่ 02 บ้าน ท่าตัน	60	219	219,863.33	27,693.33	16,907.33	12,421.67	276,885.67	75,859.09
3	หมู่ที่ 03 บ้าน ถ้ำสิงขร	105	258	173,497.14	3,809.52	3,160.00	1,635.05	182,101.71	74,111.16
4	หมู่ที่ 04 บ้าน ทุ่งดอน	148	396	127,810.81	8,216.22	4,601.35	9,155.41	149,783.78	55,979.80
5	หมู่ที่ 05 บ้าน เขาน้อย	182	488	162,478.02	9,305.49	3,878.57	6,524.73	182,186.81	67,946.72
6	หมู่ที่ 06 บ้าน ดันมะพร้าว	196	402	153,857.14	1,887.76	1,159.18	443.88	157,347.96	76,716.92
7	หมู่ที่ 07 บ้าน บ่อน้ำผุด	132	315	138,219.70	14,203.03	1,975.76	4,075.76	158,474.25	66,408.26
8	หมู่ที่ 08 บ้าน ควนไทยเจริญ	209	427	140,205.74	143.54	996.17	861.24	142,206.70	69,604.68
9	หมู่ที่ 09 บ้าน ทรายขาว	177	438	147,909.60	6,468.93	1,836.16	6,745.76	162,960.45	65,853.88
10	หมู่ที่ 10 บ้าน ร่มจิตต์	129	347	157,364.34	1,007.75	933.33	4,398.45	163,703.88	60,858.21
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		1,394	3,435	153,319.23	6,911.33	3,311.08	4,817.70	168,359.34	68,323.99

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน ปี 2562

ตารางที่ 2-8 รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายงานรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน									
ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับอปท. ปี 2562									
อปท.องค์การบริหารส่วนตำบล ถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคใต้									
ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภคที่จำเป็น	อุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
1	หมู่ที่ 01 บ้าน ฉมัน	56	145	32,035.71	72,642.86	16,696.43	40,907.14	162,282.14	62,674.48
2	หมู่ที่ 02 บ้าน ท่าตัน	60	219	30,630.67	125,584.83	14,068.33	50,829.33	221,113.17	60,578.95
3	หมู่ที่ 03 บ้าน ถ้ำสิงขร	105	258	15,200.00	107,142.86	13,142.86	21,961.90	157,447.62	64,077.52
4	หมู่ที่ 04 บ้าน ท่าตอง	148	396	15,621.62	102,364.86	6,594.59	3,137.84	127,718.92	47,733.33
5	หมู่ที่ 05 บ้าน เขาน้อย	182	488	24,268.13	100,840.66	12,180.22	14,113.19	151,402.20	56,465.57
6	หมู่ที่ 06 บ้าน ตันมะพร้าว	196	402	11,355.61	96,214.29	11,293.88	5,229.59	124,093.37	60,503.23
7	หมู่ที่ 07 บ้าน บ่อน้ำมุด	132	315	11,556.82	85,729.55	9,307.58	2,752.27	109,346.21	45,821.27
8	หมู่ที่ 08 บ้าน ควนไทยเจริญ	209	427	11,703.35	90,339.71	12,033.49	3,511.96	117,588.52	57,555.04
9	หมู่ที่ 09 บ้าน ทราชขาว	177	438	14,083.05	90,514.12	16,175.14	7,344.63	128,116.95	51,773.29
10	หมู่ที่ 10 บ้าน ร่มจิตต์	129	347	8,441.86	108,139.53	9,034.88	3,682.17	129,298.45	48,067.72
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		1,394	3,435	15,592.21	97,117.93	11,719.94	10,456.86	134,886.94	54,740.14

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน ปี 2562

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัด คือ

- 1) ทรัพยากรป่าไม้
- 2) ทรัพยากรน้ำ
- 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

ข้อมูลขอบเขตที่ดินของรัฐด้านทรัพยากรป่าไม้ ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ข้อมูลที่ดินของรัฐที่ใช้ร่วมในการวิเคราะห์ด้านทรัพยากรป่าไม้

หน่วยงาน และข้อมูลประเภทที่ดิน	สถานะทางกฎหมาย
1. กรมป่าไม้	
1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ โดยกฎกระทรวงตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507และที่แก้ไขเพิ่มเติม
1.2 เขตการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	มติคณะรัฐมนตรี
3. กรมพัฒนาที่ดิน	
ป่าไม้ถาวร	มติคณะรัฐมนตรี
4. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
เขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.)	แผนที่แนบท้าย พระราชกฤษฎีกา (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518)

เมื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้ตามข้อกำหนดการใช้ที่ดินประเภทและวัตถุประสงค์ของการประกาศเขตป่าไม้ตามกฎหมาย (แนวเขตป่าไม้และที่ดินของรัฐประเภทอื่นไม่ชัดเจนและมีการทับซ้อนกัน) สามารถจำแนกพื้นที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้ดังนี้

1. พื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ

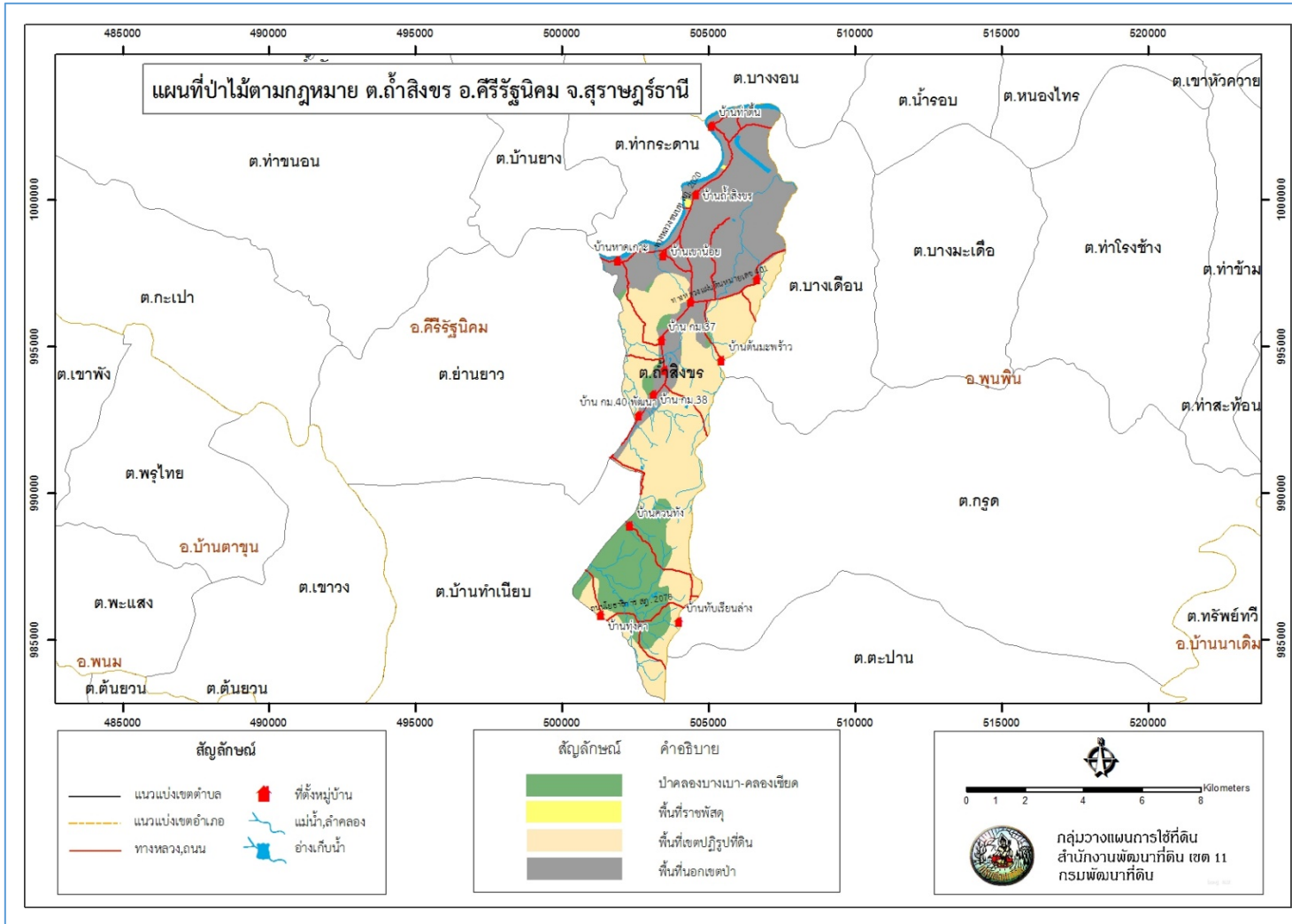
การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ได้ให้ความเห็นชอบตามมติของคณะกรรมการ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและ

ที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งได้จำแนกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ออกเป็น 3 เขต ดังนี้ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (โซน A) เมื่อจำแนกป่าตามเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำน้ำแม่สาคร-ห้วยสาสิกอ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหลายป่า (ตารางที่ 3-2) และสามารถจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ตารางที่ 3-3)

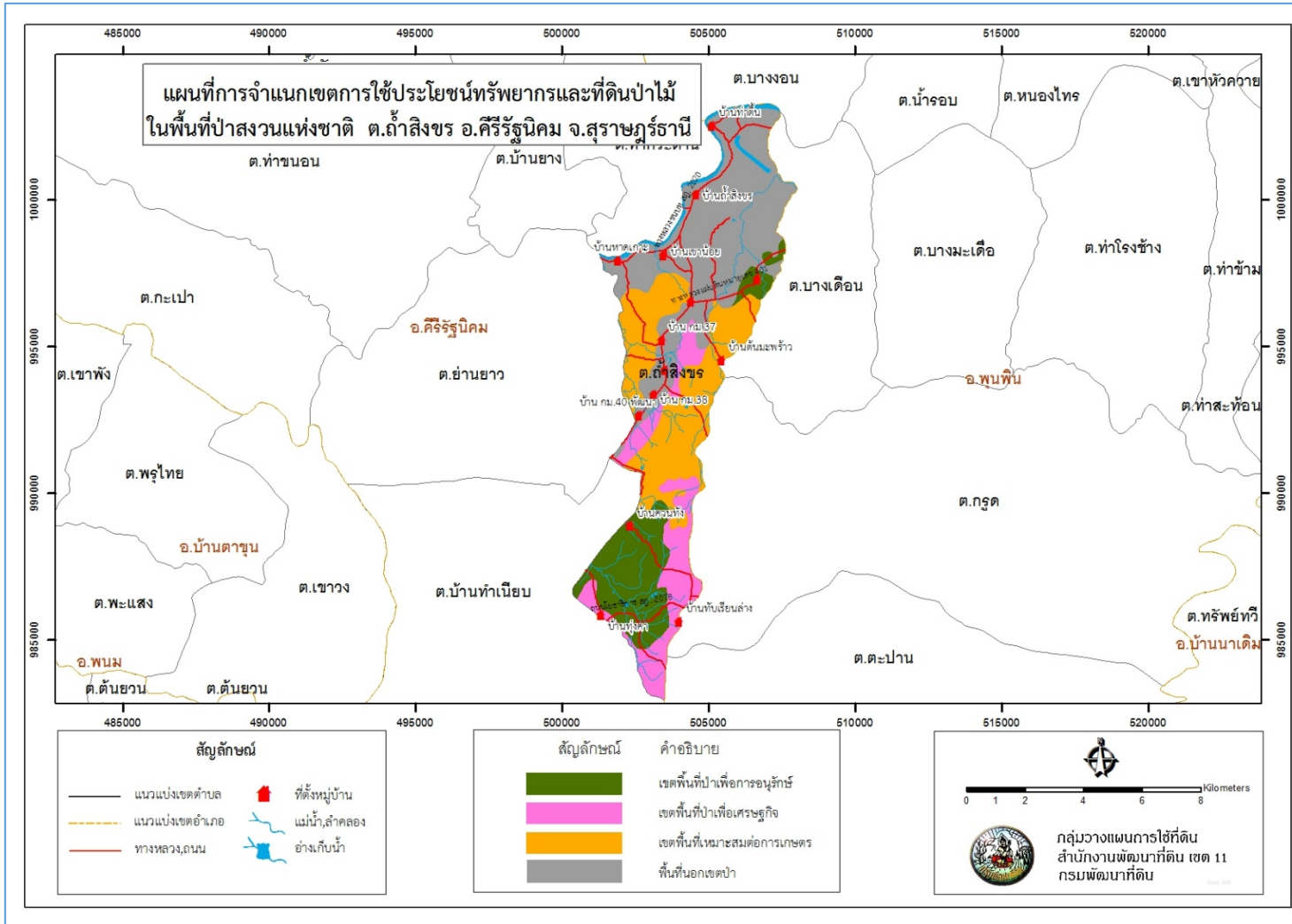
แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

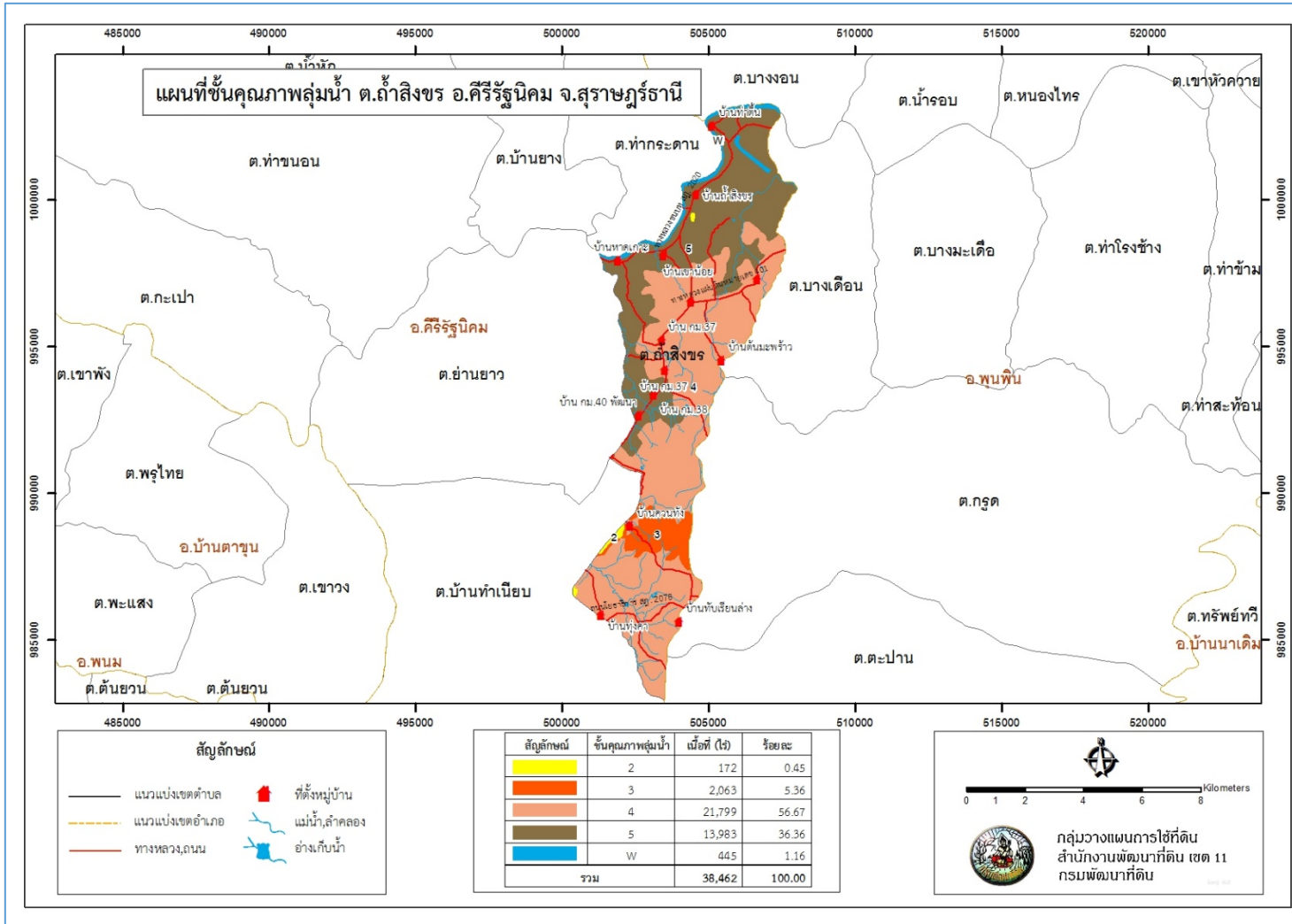
แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสังขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลลำสังขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีร์รัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีร์รัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองพุมดวง คลองแหงเต่า คลองออก
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ หานฉมัน หนองแท่นแก้ว ห้วยต่อเสียด

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 16 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

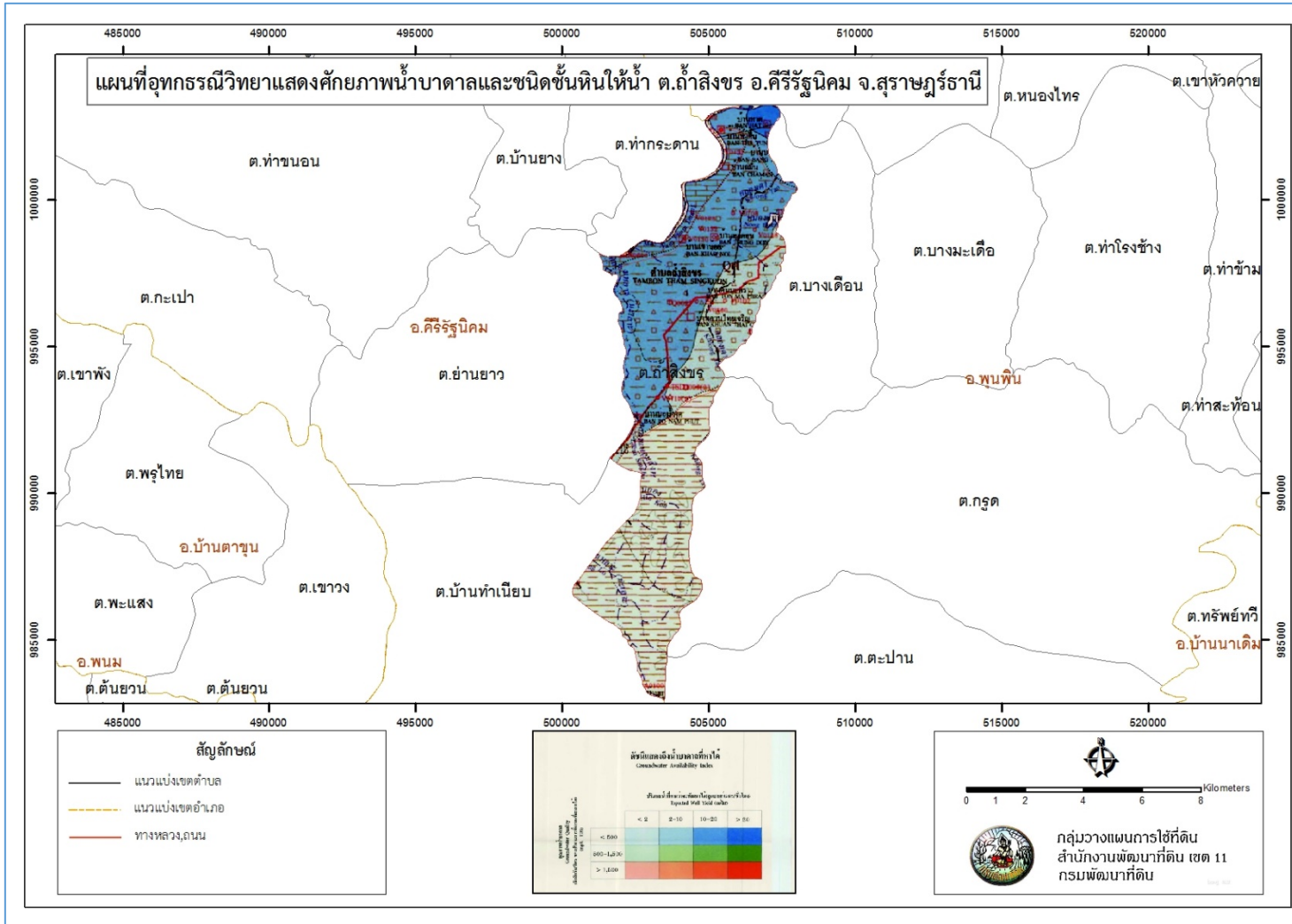
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	505563	1001128	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	18	10.03
2	504374	996515	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	134	23
3	504325	999802	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	182	7
4	504334	999530	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	63	7.38
5	506947	998428	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	28.5	13.2
6	505071	998682	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	62.1	18.85
7	507298	998141	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	95	12
8	503447	994170	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	80	9
9	504509	996479	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	115	26.57
10	504947	996533	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	45	11.09
11	505550	996524	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	12
12	506510	992157	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	70	26
13	507075	995413	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	11.4
14	505677	988416	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	45	18
15	505470	988764	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	104	55
16	506236	984618	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30.49	1.52

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินใต้น้ำ ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย

- 1) ชุดดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน (Ac) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
 - หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA : ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 288 ไร่ หรือร้อยละ 0.75 ของพื้นที่
 - หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA : ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 224 ไร่ หรือร้อยละ 0.58 ของพื้นที่
- 2) ชุดดินสายบุรี (Bu) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
 - หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA : ชุดดินสายบุรี ดินทรายแปงละเอียดลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแปง สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,476 ไร่ หรือร้อยละ 3.84 ของพื้นที่
- 3) ชุดดินชุมพร (Cp) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน
 - หน่วยแผนที่ดิน Cp-sIB : ชุดดินชุมพร ดินต้นถึงชั้นลูกรัง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,567 ไร่ หรือร้อยละ 11.87 ของพื้นที่
- 4) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด
 - หน่วยแผนที่ดิน Fd-sIC : ดินร่วนละเอียดลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 10,120 ไร่ หรือร้อยละ 26.31 ของพื้นที่
 - หน่วยแผนที่ดิน Fd-sID : ชุดดินฝั่งแดง ดินร่วนละเอียดลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดง ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 188 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของพื้นที่
- 5) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินฝั่งแดงและชุดดินสะเดา (Fd-Sd) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด และ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา
 - หน่วยแผนที่ดิน Fd-Sd-sIC : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินฝั่งแดงและชุดดินสะเดา ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,374 ไร่ หรือร้อยละ 3.57 ของพื้นที่ตำบล
- 6) ชุดดินคองหงษ์ (Kh) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด
 - หน่วยแผนที่ดิน Kh-sIB : ชุดดินคองหงษ์ ดินร่วนหยาบลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 462 ไร่ หรือร้อยละ 1.2 ของพื้นที่
- 7) ดินคล้ายชุดดินคองหงษ์ (Kh-mw) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด
 - หน่วยแผนที่ดิน Kh-mw-sIA : ชุดดินคล้ายชุดดินคองหงษ์ ดินร่วนหยาบลึกลงมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,763 ไร่ หรือร้อยละ 6.18 ของพื้นที่ตำบล

- 8) ชุดดินคลองท่อม (Km) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน
- หน่วยแผนที่ดิน Km-sLB : ชุดดินคลองท่อม ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,378 ไร่ หรือร้อยละ 6.18 ของพื้นที่
- 9) ชุดดินนาท่อม (Ntm) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด
- หน่วยแผนที่ดิน Ntm-sLB : ชุดดินนาท่อม เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,150 ไร่ หรือร้อยละ 2.99 ของพื้นที่
- 10) ชุดดินรือเสาะ (Ro) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
- หน่วยแผนที่ดิน Ro-silA : ชุดดินรือเสาะ เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,349 ไร่ หรือร้อยละ 6.11 ของพื้นที่
 - หน่วยแผนที่ดิน Ro-silB : ชุดดินรือเสาะ เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,322 ไร่ หรือร้อยละ 3.44 ของพื้นที่
- 11) ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Ro-mw) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
- หน่วยแผนที่ดิน Ro-mw-silA : ชุดดินคล้ายชุดดินรือเสาะ เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 371 ไร่ หรือร้อยละ 0.96 ของพื้นที่
- 12) ชุดดินสะเตา (Sd) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา
- หน่วยแผนที่ดิน Sd-sLB : ชุดดินสะเตา เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 344 ไร่ หรือร้อยละ 0.90 ของพื้นที่
- 13) ชุดดินสวี (Sw) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด
- หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB : ชุดดินสวี เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 835 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่
 - หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLC : ชุดดินสวี เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,634 ไร่ หรือร้อยละ 6.85 ของพื้นที่
- 14) ชุดดินท่าแฉะ (Te) สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด
- หน่วยแผนที่ดิน Te-sLA : ชุดดินท่าแฉะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย

ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 812 ไร่ หรือร้อยละ 2.11 ของพื้นที่

- หน่วยแผนที่ดิน Te-sIB/d3c : ชุดดินท่าแซะ เป็นดินลึกปานกลาง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,422 ไร่ หรือร้อยละ 3.70 ของพื้นที่

- หน่วยแผนที่ดิน Te-sIB/d4c : ชุดดินท่าแซะ เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,044 ไร่ หรือร้อยละ 2.72 ของพื้นที่

15) ชุดดินท่าแซะ (Tkn) สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ

- หน่วยแผนที่ดิน Tkn-sIA : ชุดดินตาขุน ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 398 ไร่ หรือร้อยละ 1.03 ของพื้นที่

16) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) มีเนื้อที่ 634 ไร่ หรือร้อยละ 1.65 ของพื้นที่

17) ที่ลุ่มชื้นแฉะ (MARSH) มีเนื้อที่ 70 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่

18) แหล่งน้ำ (W) มีเนื้อที่ 646 ไร่ หรือร้อยละ 1.68 ของพื้นที่

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลลำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-mw,col-sIA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	288	0.75
AC-wd,col-sIB	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	224	0.58
Bu-sIA	ชุดดินสายบุรี ดินทรายเป่งละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายเป่ง สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,476	3.84
Cp-sIB	ชุดดินชุมพร ดินต้นถึงชั้นลูกรัง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	4,567	11.87
Fd-sIC	ชุดดินฝิ่งแดง ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	10,120	26.31
Fd-sID	ชุดดินฝิ่งแดง ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดง ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	188	0.49
Fd-Sd-sIC	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินฝิ่งแดงและชุดดินสะเดา ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,374	3.57
Kh-sIB	ชุดดินคองหงส์ ดินร่วนหยาบลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	462	1.20
Kh-mw-sIA	ชุดดินคล้ายชุดดินคองหงส์ ดินร่วนหยาบลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,763	7.18
Km-sIB	ชุดดินคลองท่อม ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,378	6.18
Ntm-sIB	ชุดดินนาทาม เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,150	2.99
Ro-sIA	ชุดดินรือเสาะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,349	6.11
Ro-mw-sIA	ชุดดินคล้ายชุดดินรือเสาะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว	371	0.96

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

	สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลืองความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์		
Ro-silB	ชุดดินรือเสาะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,322	3.44
Sd-slB	ชุดดินสะเตา ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	344	0.90
Sw-slB	ชุดดินสวี เป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	835	2.17
Sw-slC	ชุดดินสวี เป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	2,634	6.85
Te-slA	ชุดดินท่าแฉะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	812	2.11
Te-slB/d3c	ชุดดินท่าแฉะ เป็นดินลิกปานกลาง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,422	3.70
Te-slB/d4c	ชุดดินท่าแฉะ เป็นดินลิกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,044	2.72
Te-slC	ชุดดินท่าแฉะ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงสีเหลืองปนน้ำตาล ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	591	1.54
Tkn-slA	ชุดดินตาขุน ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาล ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	398	1.03
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	634	1.65
MARSH	ที่ลุ่มชื้นแฉะ	70	0.18
W	แหล่งน้ำ	646	1.68
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		38,462	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
AC-mw,col-slA	0-2	mw	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	288	0.75
AC-wd,col-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	224	0.58
AC-wd,col-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง		
Bu-silA	0-2	spd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,476	3.84
Cp-slB	2-5	wd	<10	<35	0-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	4,567	11.87
Fd-slC	5-12	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	10,120	26.31
Fd-slD	12-20	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	188	0.49
Fd-Sd-slC	5-12	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,374	3.57
Fd-Sd-slC	5-12	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ		
Kh-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	462	1.20
Kh-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ		
Km-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,378	6.18
Kh-mw-slA	0-2	mw	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,763	7.18
Ntm-slB	2-5	mw-wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,150	2.99
Ro-silA	0-2	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	2,349	6.11
Ro-silA	0-2	wd	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง		
Ro-silB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	1,322	3.44
Ro-silB	2-5	wd	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง		
Ro-mw-silA	0-2	mw	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	371	0.96
Sd-slB	2-5	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	344	0.90
Sw-slB	2-5	wd	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	835	2.17
Sw-slC	5-12	wd	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,634	6.85
Te-slA	0-2	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	812	2.11
Te-slB/d3c	2-5	wd	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,422	3.70
Te-slB/d4c	2-5	wd	<10	<35	100-150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,044	2.72
Te-slC	5-12	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	591	1.54

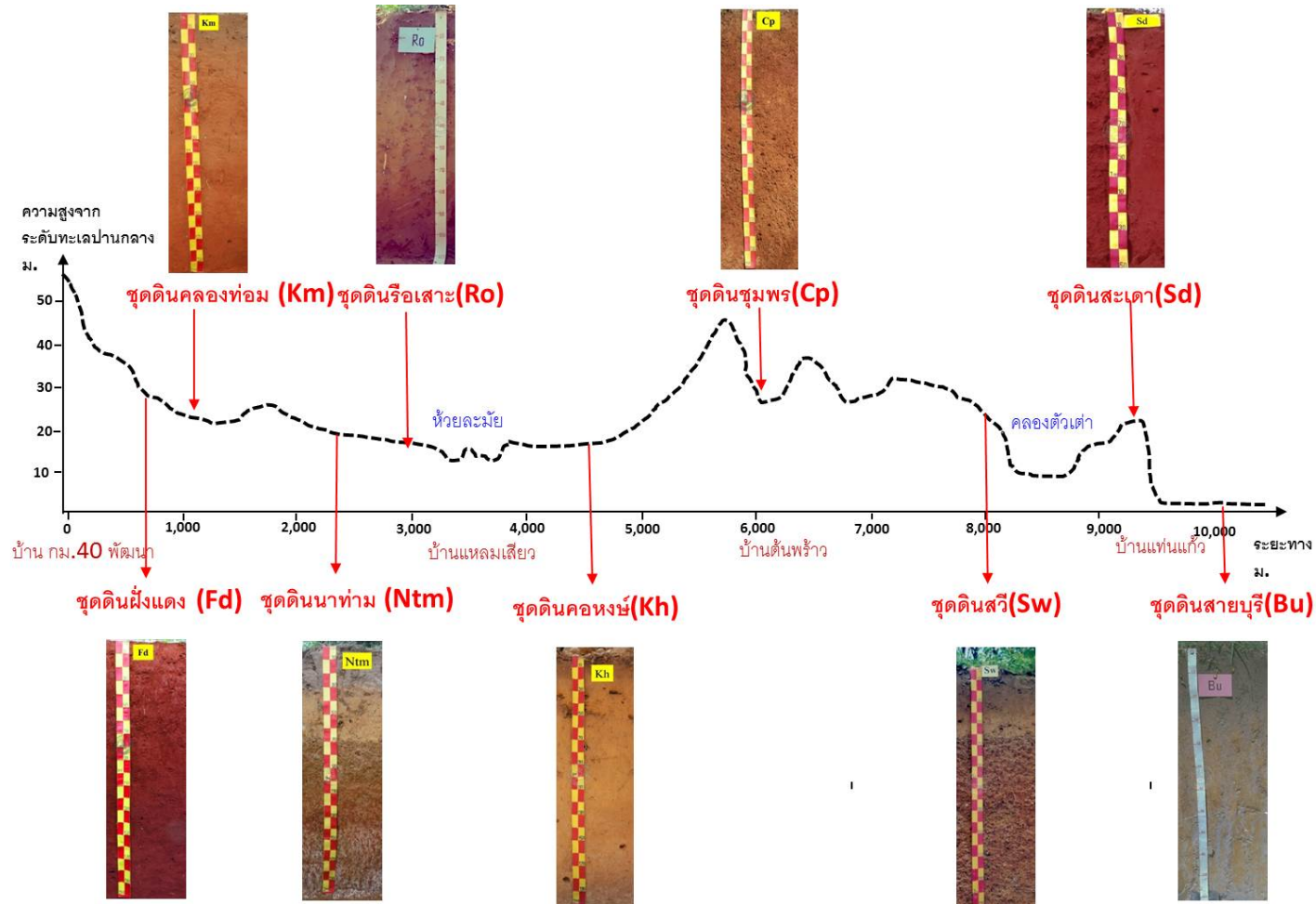
แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Tkn-LA	0-2	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	398	1.03
Tkn-LA	0-2	wd	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ		
Tkn-LA	0-2	wd	<10	<35	>150	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	634	1.65
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	0.18
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	646	1.68
SC										634	1.65
MARSH										70	0.18
W										646	1.68
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										38,462	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

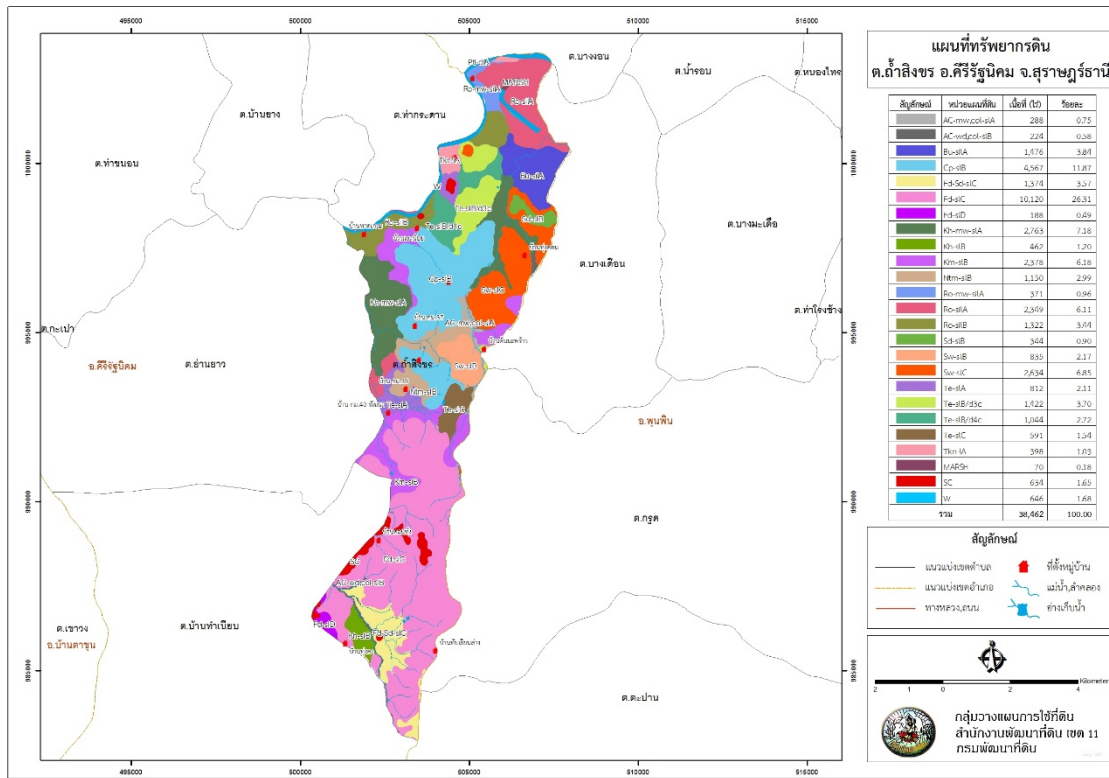
แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและจุดดิน ตำบลลำสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.3.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การชะล้างพังทลายของดินเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลให้ทรัพยากรที่ดินเสื่อมโทรมเนื่องจาก ทำให้เกิดการสูญเสียหน้าดิน การสูญเสียธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินในการปลูกพืชอย่างเข้มข้นในรอบปี รวมทั้งในพื้นที่ที่มีการใช้เครื่องจักรกลในการไถพรวนดินเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สมบัติทางกายภาพของดินโดยเฉพาะโครงสร้างดินถูกทำลาย ยิ่งส่งเสริมให้เกิดการพังทลายของดินในพื้นที่ ผลจากการชะล้างพังทลายของดินจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในพื้นที่ที่เกิดการชะล้างพังทลายของดิน และพื้นที่โดยรอบ และทำให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ลดลง เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ลดลง และเกิดการตื่นขึ้นของแมลงน้ำลำคลองจากมีการสะสมของตะกอนดิน ทำให้ศักยภาพในการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำต่ำลง ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินในฤดูกาลถัดไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน เพื่อรักษาทรัพยากรที่ดินให้สามารถใช้ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

การชะล้างพังทลายของดินในแต่ละพื้นที่จะมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของดินเอง และปัจจัยจากภายนอก โดยปกติแล้วการชะล้างพังทลายของดินในประเทศไทยจะเกิดขึ้นโดยมีฝนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ แต่โดยธรรมชาติแล้วจะเกิดไม่รุนแรงบนพื้นที่ที่มีความลาดชันน้อยและมีสิ่งปกคลุมผิวดินหรือพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงแต่มีสิ่งปกคลุมผิวดินหนาแน่นจนเม็ดฝนไม่สามารถกระทบสู่พื้นดินได้ แต่จะเกิดรุนแรงมากขึ้นถ้าพื้นที่ที่มีความลาดชันมากขึ้นและไม่มีสิ่งปกคลุมผิวดิน โดยมีกิจกรรมการใช้ที่ดินของมนุษย์เป็นตัวเร่งให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น การชะล้างพังทลายของดินนอกจากมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และจากการประเมินการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี) สามารถแบ่งระดับความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินออกเป็น 5 ระดับ (ตารางที่ 3-5 และภาพที่ 3-7) ดังนี้

1) ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินระดับน้อย

พื้นที่ที่มีความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในระดับน้อย ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียดิน 0-2 ตันต่อไร่ต่อปี โดยมีครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 57,762 ไร่ หรือร้อยละ 27.75 ของเนื้อที่ทั้งหมด แม้ในพื้นที่นี้ซึ่งมีสถานภาพความรุนแรงในระดับน้อย แต่ควรได้รับการจัดการด้วยมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูญเสียดินเพื่อใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม

2) ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินระดับปานกลาง

พื้นที่ที่มีความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในระดับปานกลาง ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียดิน 2-5 ตันต่อไร่ต่อปี โดยมีเนื้อที่ครอบคลุมประมาณ 74,942 ไร่ หรือร้อยละ 36 ของเนื้อที่ทั้งหมด พื้นที่นี้ควรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างระมัดระวัง โดยการปลูกพืชตามแนวระดับหรือขวางความลาดเท และควรมีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง

3) ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินระดับรุนแรง

พื้นที่ที่มีความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในระดับรุนแรง ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียดิน 5-15 ตันต่อไร่ต่อปี โดยมีเนื้อที่ครอบคลุมประมาณ 20,468 ไร่ หรือร้อยละ 9.83 ของเนื้อที่ทั้งหมด พื้นที่นี้

ควรมีมาตรการป้องกันการสูญเสียดินทั้งวิธีพืชและวิธีกลสำหรับป้องกันการสูญเสียดิน มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

4) ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินระดับรุนแรงมาก

พื้นที่ที่มีความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในระดับรุนแรงมาก ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียดิน 15-20 ตันต่อไร่ต่อปี โดยมีเนื้อที่ครอบคลุมประมาณ 6,638 ไร่ หรือร้อยละ 3.19 ของเนื้อที่ทั้งหมด หากมีการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเคร่งครัด มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการสูญเสียดิน

5) ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินระดับรุนแรงมากที่สุด

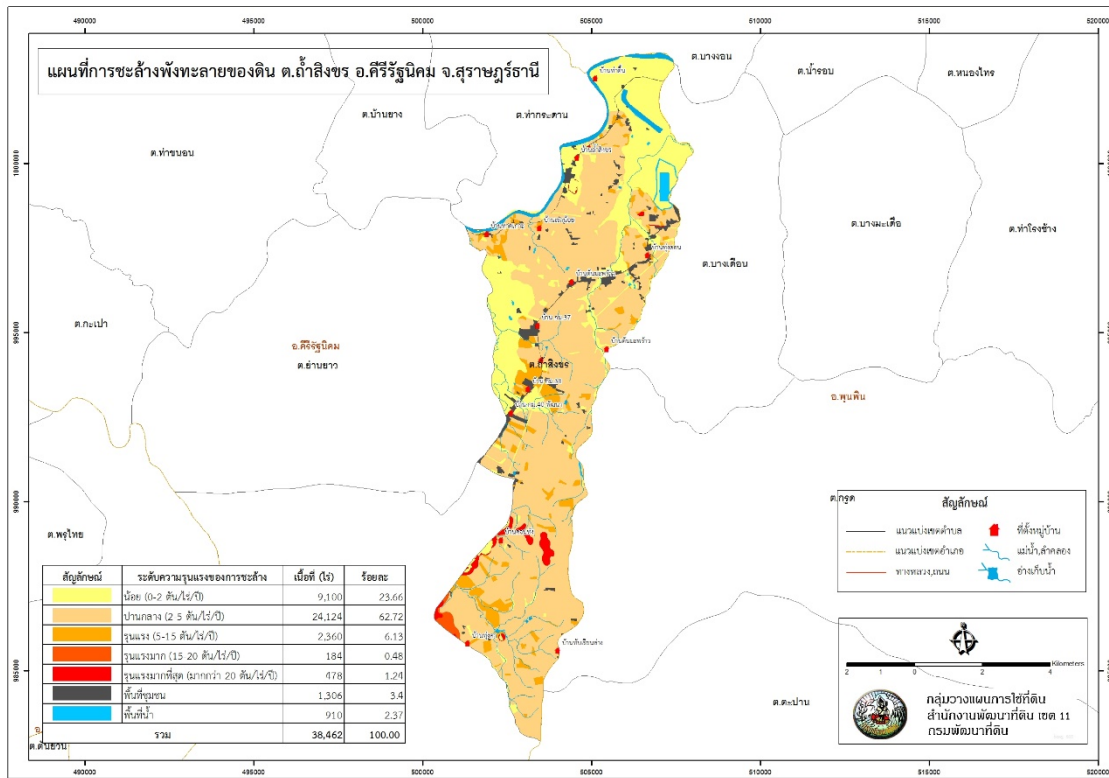
พื้นที่ที่มีความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในระดับรุนแรงมากที่สุด ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียดินมากกว่า 20 ตันต่อไร่ต่อปี โดยมีเนื้อที่ครอบคลุมประมาณ มีเนื้อที่ 48,354 ไร่ หรือร้อยละ 23.23 ของเนื้อที่ทั้งหมด พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันสูง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน ส่งผลให้มีอัตราการสูญเสียดินรุนแรงมากที่สุดโดยมากกว่า 9.6 มิลลิเมตรต่อปี มีลักษณะของการชะล้างพังทลายของดินเป็นร่องลึก (gully) เกิดขึ้นทั่วไป

ตารางที่ 3-5 ระดับความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดิน

ระดับความรุนแรง	ค่าการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
0-2	น้อย	9,117	23.70
2-5	รุนแรง	24,113	62.70
5-15	รุนแรงมาก	2,357	6.13
15-20	ปานกลาง	184	0.48
>20	รุนแรงมากที่สุด	478	1.24
	พื้นที่ไม่ได้จำแนก	2,213	5.75
รวม		38,462	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบล คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 9,100 ไร่ (23.66%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 24,124 ไร่ (62.72%)
รุนแรง	เนื้อที่ 2,360 ไร่ (6.13%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 184 ไร่ (0.48%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 478 ไร่ (1.24%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของคุณภาพดินของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลลำสิงขรพบว่า

ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลลำสิงขร คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มีได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 12 บ่อ (ตารางที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดินอาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนน้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.1.1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำ
 - 2.1.2) โครงการขุดลอกลำน้ำ
 - 2.1.3) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- 2.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
 - 2.2.1) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ
 - 2.2.2) ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.3) การก่อสร้างฝาย
 - 2.3.1) ฝายเก็บน้ำถาวร
 - 2.3.2) ก่อสร้างฝายเก็บน้ำ
 - 2.3.3) บ่อตักตะกอนดิน
- 2.4) การพัฒนาด้านการขนส่งทางการเกษตร
 - 2.4.1) สร้างทางลำเลียงในไร่นา
 - 2.4.2) สร้างท่อระบายน้ำในไร่นา

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2563	12

กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้นควรจะเป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.)
ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ
โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 4 ประการ คือ
 - 1.1) ดินเสื่อมโทรม
 - 1.2) น้ำขาดแคลน
 - 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
 - 1.4) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
 - 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
 - 2.4) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์
- 3) **สภาวะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
 - 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
 - 3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอน
 - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
 - 4.3) รายได้น้อย
 - 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
 - อดีต-ปัจจุบัน**
 - พื้นที่ลาดชัน**
 - 5.1) คูรับน้ำขอบเขา
 - 5.2) ป่อดักตะกอน
 - 5.3) ฝ่ายชะลอน้ำ
 - 5.4) คันดิน
 - 5.5) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
 - 5.6) ปฏิรูปที่ดิน
 - 5.7) จัดที่ดินโดย คทช.

พื้นที่ราบ

- 5.8) จัดรูปแปลงนา
- 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.10) บ่อน้ำไร่นา
- 5.11) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.12) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลลำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

- 1) ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมัน ตลอดทั้งปี
- 2) พืชผัก เกษตรกรปลูกพืชผักตลอดทั้งปี ได้แก่ มะเขือ พริก แตงกวา ถั่วฝักยาว มะระ เป็นต้น
- 3) กัญชง เกษตรกรปลูกกัญชงในพื้นที่ลุ่ม ตลอดทั้งปี

4.3.2 พื้นที่ดอน

- 1) ยางพารา เกษตรกรปลูกยางพาราตลอดทั้งปี
- 2) ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันตลอดทั้งปี
- 3) ไม้ผล ได้แก่ทุเรียน เงาะ ลองกอง เกษตรกรปลูกตลอดทั้งปี
- 4) พืชผัก เกษตรกรปลูกพืชผักตลอดทั้งปี ได้แก่ มะเขือ พริก แตงกวา ถั่วฝักยาว มะระ เป็นต้น

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลบ้านนา อำเภอมืองบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 9 ชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดินดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลอ่าสิงขร อำเภอกีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 5 ชนิด ได้แก่ ยางพารา กาแฟ/โกโก้ พืชผัก ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (นายบัณฑิต ตันศิริ, 2542) ประเมินคุณภาพที่ดินได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA AC-wd,col-sIB Ro-mw-sIA Ro-sIA Ro-sIB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วย แผนที่ดิน Bu-rb-sIA Fd-Sd-sIC Fd-sIC Kh-mw-sIA Kh-sIB Km-sIB Ntm-sIB Ptl-rb-clA Sd-sIB Te-sIA Te-sIC Tkn-lA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sIB Sw-sIC Te-sIB/d3c Te-sIB/d4c

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) ได้แก่ Fd-sLD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cp-sLB

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kh-b-sIA Ptl-clA zSC

กาแฟ โกโก้

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sLB Bu-rb-sIA Fd-Sd-sLC Fd-sLC Kh-sLB Km-sLB Ntm-sLB Ro-sIA Ro-sILB Sd-sLB Te-sIA Te-sLC Tkn-lA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Kh-mw-sIA Ptl-rb-clA Ro-mw-sIA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Te-sLB/d4c

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB Sw-sLC Te-sLB/d3c

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA Kh-b-sIA Ptl-clA Cp-sLB

พืชผัก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sLB Bu-rb-silA Kh-sLB Km-sLB Ntm-sLB Ro-silA Ro-silB Sd-sLB Te-sLA Tkn-LA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Fd-Sd-sLC Fd-sLC Te-sLC

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sLA Kh-mw-sLA Ptl-rb-clA Ro-mw-silA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB Te-sLB/d3c Te-sLB/d4c

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Fd-sLD Kh-b-sLA Ptl-clA zSC

ไม้ผล

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sLB Bu-rb-silA Fd-Sd-sLC Fd-sLC Kh-sLB Km-sLB Ntm-sLB Ro-silA Ro-silB Sd-sLB Te-sLA Te-sLB/d4c Te-sLC Tkn-LA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sLA Kh-mw-sLA Ptl-rb-clA Ro-mw-silA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB Sw-sLC Te-sLB/d3c

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) ได้แก่ Fd-sLD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cp-sIB Kh-b-sIA Ptl-clA zSC

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA AC-wd,col-sIB Ro-mw-sIA Ro-sIA Ro-sIB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bu-rb-sIA Fd-Sd-sIC Fd-sIC Kh-mw-sIA Kh-sIB Km-sIB Ntm-sIB Ptl-rb-clA Sd-sIB Te-sIA Te-sIB/d4c Te-sIC Tkn-lA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Fd-sLD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kh-b-sIA Ptl-clA

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sw-sIB Sw-sIC Te-sIB/d3c

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Cp-slB zSC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลลำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	กาแฟ โกโก้	พืชผัก	ไม้ผล	ปาล์ม น้ำมัน
AC-mw,col-slA	S1	S2so	S2so	S2so	S1
AC-wd,col-slB	S1	S2s	S2s	S2s	S1
Bu-silA	S3o	No	S3o	S3o	S2so
Bu-rb-silA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Cp-slB	S3r	Nr	S3r	Nr	Nr
Fd-Sd-slC	S2s	S2s	S2se	S2s	S2s
Fd-slC	S2s	S2s	S2se	S2s	S2s
Fd-slD	S2sew	S2sew	Ne	S2sew	S2sew
Kh-b-slA	No	No	No	No	S3o
Kh-mw-slA	S2s	S2so	S2so	S2so	S2s
Kh-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Km-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Ntm-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Ptl-clA	No	No	No	No	S3o
Ptl-rb-clA	S2s	S2so	S2so	S2so	S2s
Ro-mw-silA	S1	S2so	S2so	S2so	S1
Ro-silA	S1	S2s	S2s	S2s	S1

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	กาแฟ โกโก้	พืชผัก	ไม้ผล	ปาล์ม น้ำมัน
Ro-mw-silA	S1	S2so	S2so	S2so	S1
Ro-silA	S1	S2s	S2s	S2s	S1
Ro-silB	S1	S2s	S2s	S2s	S1
Sd-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Sw-slB	S2sr	S3r	S2sr	S2sr	S3r
Sw-slC	S2sr	S3r	S2ser	S2sr	S3r
Te-slA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Te-slB/d3c	S2sr	S3r	S2sr	S2sr	S3r
Te-slB/d4c	S2sr	S2sr	S2sr	S2s	S2s
Te-slC	S2s	S2s	S2se	S2s	S2s
Tkn-lA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
zMARSH	zMARSH	zMARSH	zMARSH	zMARSH	zMARSH
zSC	New	New	Nw	New	New

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

S = เนื้อดิน

o = การระบายน้ำ

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาพะการหยั่งลึกของราก

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2564	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2564	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขรใช้ ยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนารายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลลำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	6,215	16.16
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	34,866	79.74
2.1 เขตปลูกไม้ผล	994	2.58
1) เขตปลูกไม้ผลผสม(ทุเรียน,เงาะ,ลองกอง)	994	2.58
2.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	29,123	75.72
1) เขตปลูกยางพารา	21,960	57.10
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	6,169	16.04
3. เขตป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย	1,013	2.63
4. เขตอุตสาหกรรม	240	0.62
4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	965	2.51
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	906	2.36
รวม	38,462	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 6,215 ไร่ หรือร้อยละ 16.16 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าบางเบา และป่าคลองเขียด ป่าย่านยาว ป่าเขาวง และป่ากระซุม ป่าบางเบา และป่าคลองเขียด รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น ซึ่งเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำ

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 34,866 ไร่ หรือร้อยละ 79.74 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 2 เขต ดังนี้

1) เขตไม้ผล

1) เขตปลูกไม้ผล (ทุเรียน,เงาะ,ลองกอง,มังคุด) มีเนื้อที่ 994 ไร่ หรือร้อยละ 2.58 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- ลักษณะดินลึกปานกลางถึงดินตื้น
- การชะล้าง พังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- พัฒนา/ส่งเสริม งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)/การใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลง-ศัตรูพืช
- 3) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแบบแปลงใหญ่

4) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียน และการจัดการโรค/แมลงศัตรูพืช

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น

2.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 21,960 ไร่ หรือร้อยละ 57.10 ของเนื้อที่

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- การชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- พัฒนา/ส่งเสริม งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี

ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

2.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 6,1690 ไร่ หรือร้อยละ 16.04 ของเนื้อที่

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน
- การชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- พัฒนา/ส่งเสริม งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- สนับสนุนโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริม/อบรมให้ความรู้การทำเกษตรผสมผสาน

3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 965 ไร่ หรือร้อยละ 2.51 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

4. เขตอุตสาหกรรม

มีเนื้อที่ 240 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม และลานตากและแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

5. เขตแหล่งน้ำ

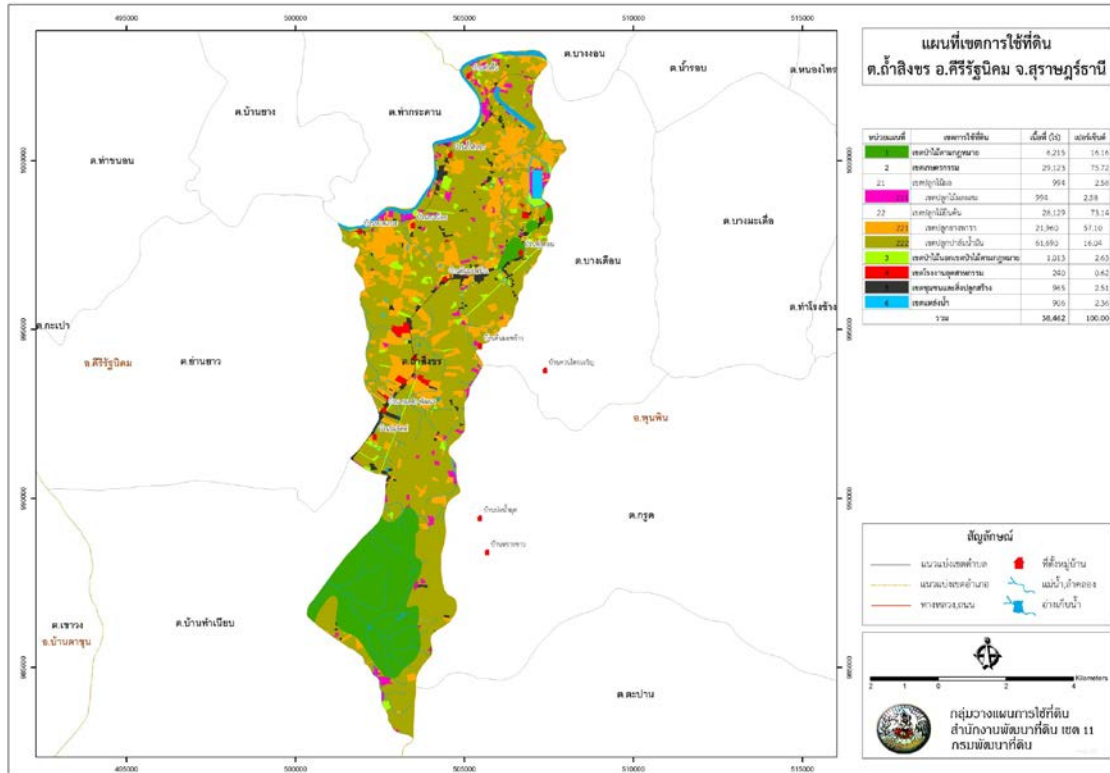
มีเนื้อที่ 906 ไร่ หรือร้อยละ 2.36 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมันขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลลำสิงขร อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลลำสิงขร ให้แก้ไขปัญหารวม 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำเหมือง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (6) ป้องกันน้ำท่วม นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 6 ประการได้

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร เพื่อมีมติ ให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนา ที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงใหญ่ผัก)
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

2.1.5) การจัดหาปุ๋ยอินโดไมต์

2.1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

1.2) การบริหารจัดการน้ำ

2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

2) เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลถ้ำสิงขร เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2562 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย การพัฒนาด้านการขนส่งทางการเกษตร รวม 10 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำ
- 2) โครงการขุดลอกลำน้ำ
- 3) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ
- 2) ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) ฝายเก็บน้ำถาวร
- 2) ก่อสร้างฝายเก็บน้ำ
- 3) บ่อดักตะกอนดิน

7.5.4 การพัฒนาด้านการขนส่งทางการเกษตร

- 1) สร้างทางลำเลียงในไร่นา
- 2) สร้างท่อระบายน้ำในไร่นา

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลถ้ำสิงขรในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ได้แก่

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่ 32,558 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.65 ของพื้นที่ทั้งหมด พบเป็นพื้นที่ส่วนมากของตำบล สาเหตุเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการเกษตรแบบปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน เป็นระยะเวลานาน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ

- การชะล้างพังทลายของดิน มีเนื้อที่ 27,132 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.55 ของพื้นที่ทั้งหมด พบเป็นพื้นที่ส่วนมากของตำบล สาเหตุเนื่องมาจากการทำการเกษตรในพื้นที่ ที่มีความลาดชันสูงโดยขาดมาตรการการจัดการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้หน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนดินชั้นบนไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น

2. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

- แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรบางราย ปลูกไม้ผล ทำการเกษตรแบบผสมผสาน หรือปรับเปลี่ยนพื้นที่จากยางพารา ปาล์มน้ำมัน มาปลูกไม้ผล ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น แต่ในพื้นที่ยังขาดแหล่งน้ำ และขาดการสนับสนุนแหล่งน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเสนอเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำเหมือง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (6) ป้องกันน้ำท่วม

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 6 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำหรือน้ำท่วมทั้งตำบลถ้ำสิงขรได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำหรือน้ำท่วมจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ตอนบน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

- 1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตรทั้งตำบล
ทั้งนี้ได้มีการสำรวจออกแบบการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่ตำบลถ้ำสิงขรไว้บ้างแล้ว

7.6.2 ไตรมาตรที่ 2-3 งานก่อสร้าง

- 1) งานเร่งด่วน
งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาหน้าอุบโภคและบริโภค โดยวิธีการจัดทำฝายชะลอน้ำบนพื้นที่ส่วนที่ 1 รวมทั้งการจัดทำประปาภูเขาบนลำน้ำสาขาต่างๆ ที่แสดงไว้ในรูปที่ 7-2
- 2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ
ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

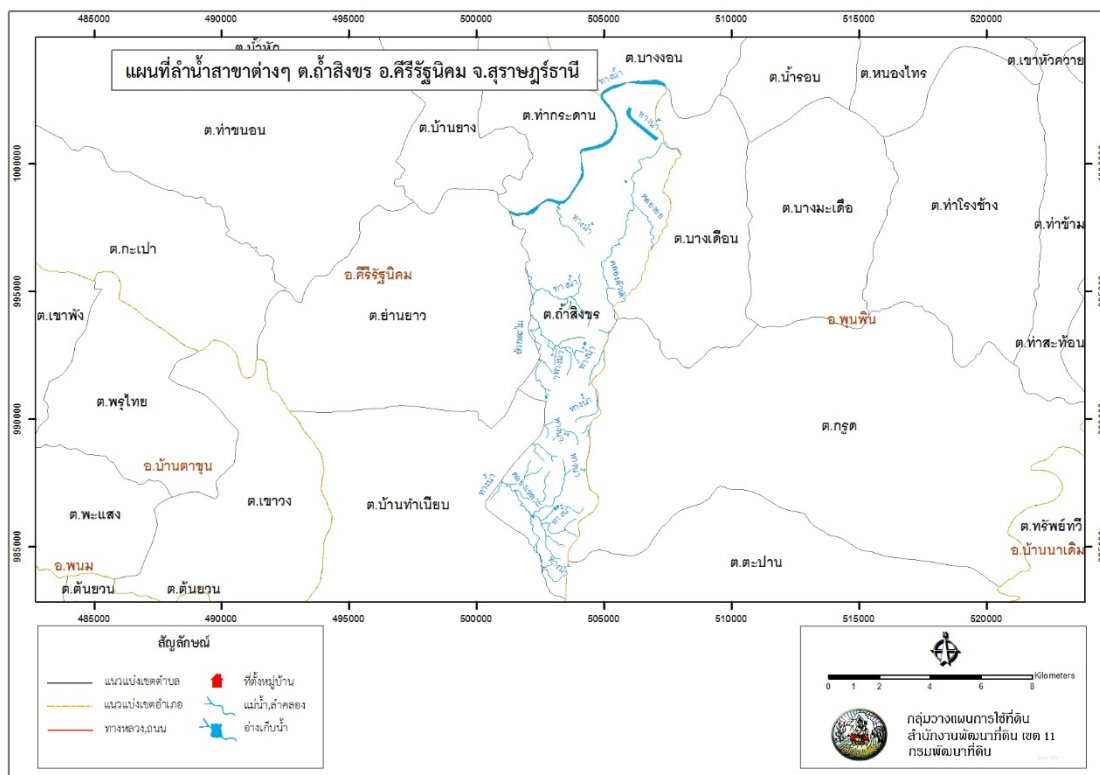
7.6.3 ไตรมาตรที่ 4 ติดตามงานประเมินผล

7.6.4 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำรวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลศรีรัตนนิคม เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

แผนการใช้ที่ดินตำบลลำปางหลวง อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ 7-2 ลำน้ำสาขาต่างๆ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 350,000 1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 300,000 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 30,000 1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 100,000 1.5 การจัดหาปุ๋ยโกลโมต์ 300,000 1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 300,000 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 10,000,000 2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 500,000 2.3 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ 10,000,400 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 1,000,000 3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน 5,000,000	
เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
2. เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 282 ไร่	1. พัฒนาแหล่งน้ำ 200,000 2. ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ 300,000	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	<ol style="list-style-type: none">ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี)จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องยางพารา/ปาล์มน้ำมัน/ทุเรียน (กรมวิชาการเกษตร ศูนย์วิจัยปาล์ม)จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการจัดการโรค/แมลง (กรมส่งเสริมการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดสุราษฎร์ธานี)
2. เขตปลูกไม้ยืนต้น	<ol style="list-style-type: none">ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี/สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี)การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
3. เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 282 ไร่	<ol style="list-style-type: none">สนับสนุนพันธุ์ปลา (สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี)
4. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 130 ไร่	<ol style="list-style-type: none">สนับสนุนระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร (สำนักงานชลประทานจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	350,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,500	1,500	1,500	1,500	1,000	7,000	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ ผล/ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	100	100	100	100	100	500	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ ผล/ไม้ยืนต้น	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลถ้ำสิงขร อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำ ขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	แห่ง	1	1	1	1	1	5	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	10,000,000	พด.
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นาออกเขต ชลประทาน	บ่อ	43	43	43	43	45	217	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	
	2.3 การก่อสร้างระบบส่ง น้ำ	แห่ง	1	1	1	1	1	5	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	
เขตเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	2.4 พัฒนาแหล่งน้ำ	ไร่	56	56	56	56	58	282	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	พด.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	พด.
เขตเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	4.2 ปลูกหญ้าแฝกเพื่อ อนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	56	56	56	56	58	282	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2562 **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562)** กระทรวงมหาดไทย ไฟล์ข้อมูล
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2562 **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลถ้ำสิงขร ปี 2562** ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562 **หมอดินอาสาตำบลถ้ำสิงขร ปี 2562** ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562 **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2562**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. **ภูมิอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- _____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2531-2562)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี** ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร 2563. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)**. องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **ข้อมูลทรัพยากรดิน**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

นายบัณฑิต ต้นศิริ, 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับ ตำบลและระดับจังหวัด**.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนภาคใต้. 2561. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก, พ.ศ.2561-2565**. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2562. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัด สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

_____. 2562. **ยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. **ร่าง นโยบายและแผนการ บริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. **แผนพัฒนาภาคใต้**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2561. **ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (พ.ศ.2561-2564)**. ไฟล์ข้อมูล.

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สํารวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ป่าพันธุ์ ดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิรูปที่ดินในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีใช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก

ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้ทำที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไข ปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำการใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

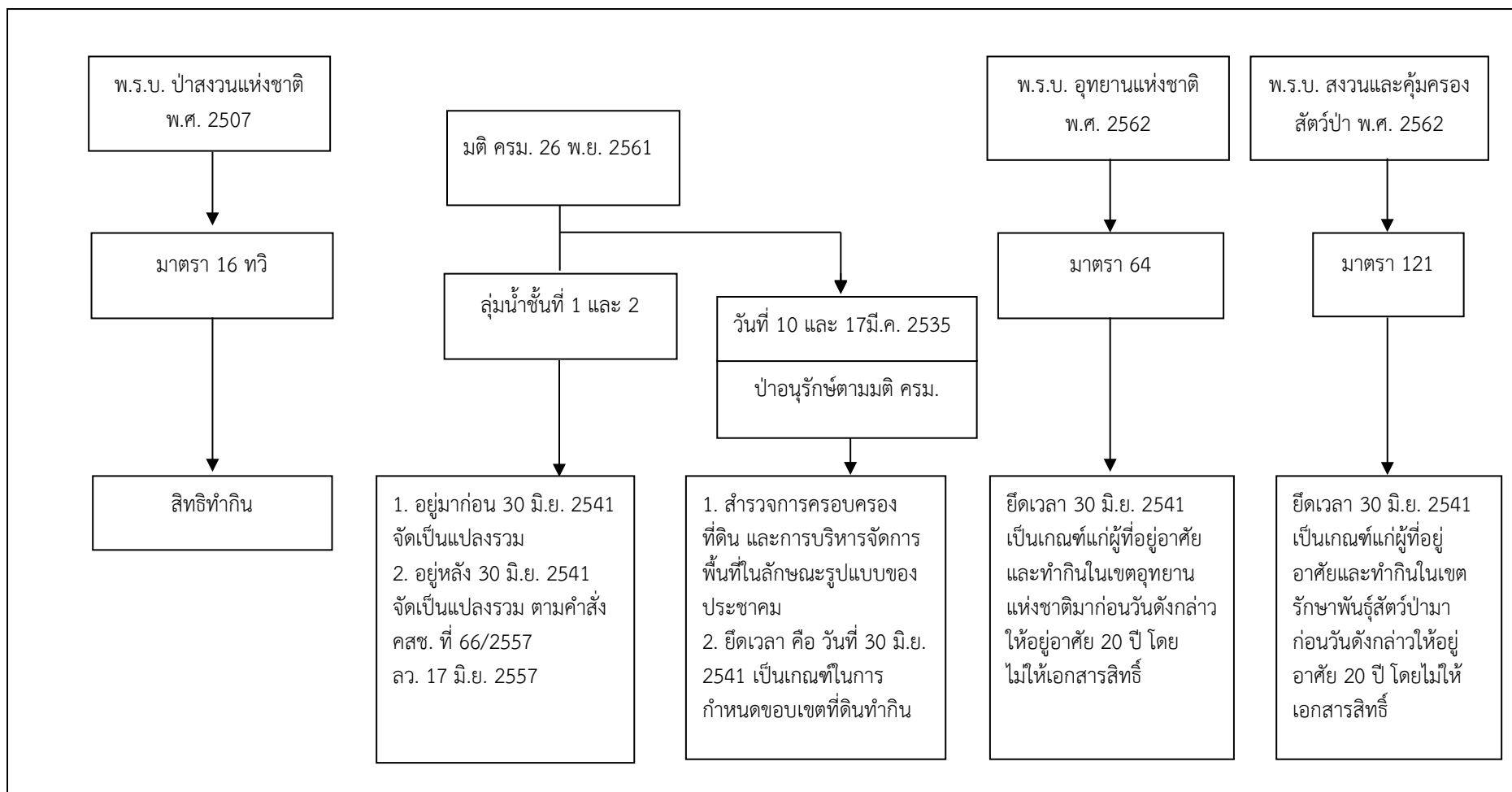
2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้างพังทลาย <p>วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดทำพันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่ที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และเป็นการใช้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ แนวทางการจัดการพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของ

	<p>ชุมชน โดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ</p> <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการสำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>- พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้พ่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจากไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทยในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงทุนความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ด หรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่า โรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลป์ เอนเอยี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูก

ไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระจินณรงค์ กระจินเทพา กระจินยักษ์ สนประติพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเปลี่ยนสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กฟผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาควิชาสหประชาชาติ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000 คน ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทบทวนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง ความหลากหลายทางพันธุกรรม การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่อง กฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และการมีส่วนร่วม

ในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่อง ความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง การตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานกระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัย และจดบันทึกต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชน ไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วย ซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขาย ระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลื้อยพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำ ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์ จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลื้อยจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟ ระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ 1 รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

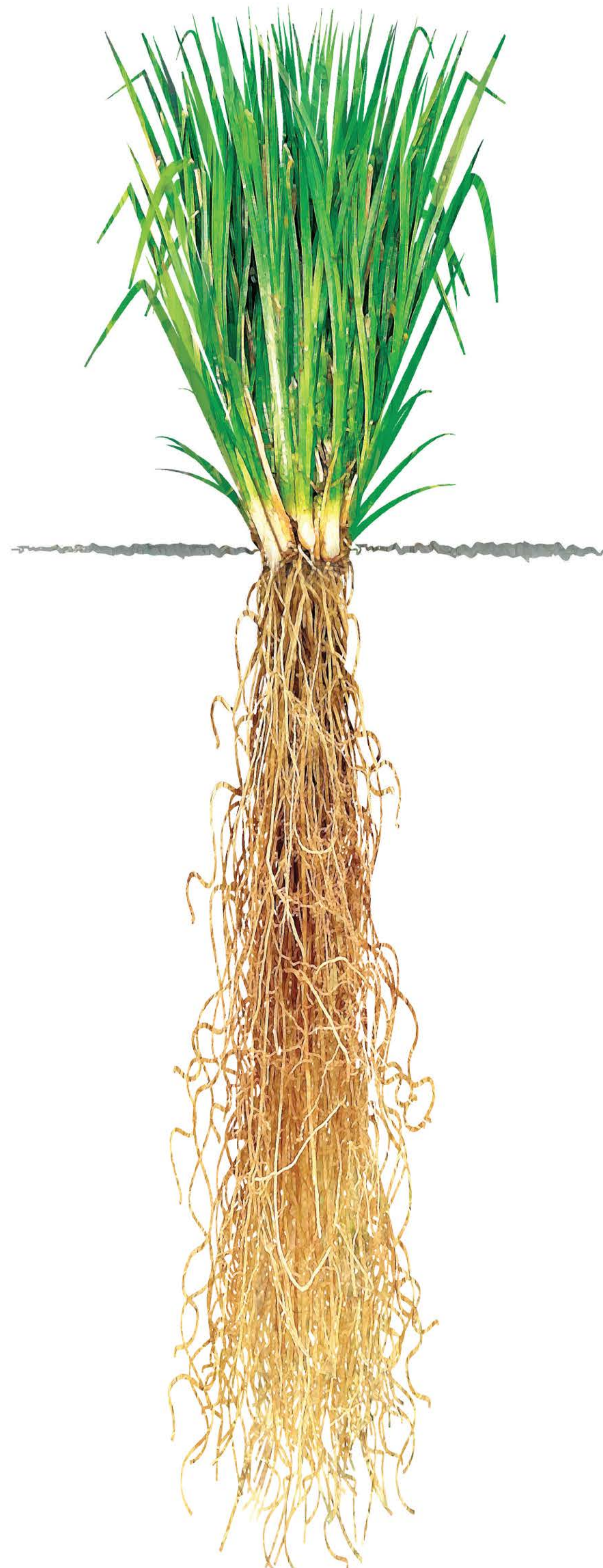
ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4X5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ (บาทต่อปี)	รายได้ลำ (บาทต่อปี)	ผลผลิตหน่อ (กก./ปี)	รายได้ (บาทต่อไร่)
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี				
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

๖

สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี

เลขที่ ๑๒ ม.๘ ต.ท่าอุแท อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๓๔๐

Email: sni01@ldd.go.th Fax.๐๗๗ ๙๕๐ ๗๕๕ โทรศัพท์.๐๗๗ ๙๕๓ ๐๖๘